Juni 1979

Museums magasinet 8

Meddelelser fra Danmarks museer

06.1 organisation

Vore tobenede venner

Torben Witt
Ålborg Historiske Museum

Denne hyldest-leder i anledning af DKM's 50-års dag er naturligvis bestilt arbejde. Og ret beset en umulig opgave, for hvem kan føle noget hjerteligt for en sådan overpersonlig institutionsforening. Nej, vel.

Der har iøvrigt også lydt røster om, at DKM måske helt kunne undværes, nu hvor Statens Museumsnævn og Amtsmuseumsrådene har overtaget den sammenhængsskabende rolle som DKM sålænge har haft — f.eks. da de nævnte nye organer blev foreslået oprettet, netop af DKM.

Der er da forresten også mange, der mener, at dansk museumsvæsen er overorganiseret — at der er alt for mange styrelser, råd, nævn og foreninger til at modtage og afsende depecher i stillingskrigene mellem publikum, institutionerne, de ansatte og myndighederne. Heri er jeg stærkt uenig. Museernes emne er kolossalt og komplekst. Det er deres ambition at beskæftige sig med den uorganiske jordklode og det biologiske liv fra dets simpleste organismer til det redskabsskabende menneske — og med livets former fra den elementære vækst til de mest særprægede åndelige ytringer — og endda fra de ældste tider til idag.

Hele dette enorme felt er så omfattende og indviklet, at de nødvendige organisationer omkring museernes drift meget let kommer til at stå i komisk kontrast til den omstændighed, at vi her i Danmark på hele sagen kun ønsker at ofre en femtedel af de midler, vi ofrer på vort hundehold. Men det er jo hverken organisationernes eller hundenes fejl.

Fra dette generelle forsvar for vore organer vil jeg pånу vende mig mod årets fødselar og gøre opmærksom på, at for kulturhistorikerne er netop DKM det uundværligste af dem alle. Selvom foreningen er en institutionsforening, er det nemlig igennem den, at de mest forskelligartede personligheder har haft mulighed for at få et tilknytningsforhold til en dansk »museumsverden«. Og det netop fordi foreningen består af repræsentanter for de enkelte institutioner, hvadenten disse er landsdækkende specielmuseer i sværvægtsklassen eller bestyrelsesdrevne lokalmuseer uden statsanerkendelse.

Mens mange af vore andre organer er vanskelige at forsvare som andet end historisk bestemte bureaukratiske svar på tidens bureaukratiske udfordringer, er DKM stedet hvor mennesker med et forhold til den tredimensionale virkelighed er kommet til orde. Og skal der lyde en hyldest, må den rettes til de folk, der har skabt foreningen, ytret sig i den og brugt den for at fremme den fælles sag.

Skal der udtrykkes et håb, må det blive, at de kommende bestyrelser som de hidtidige må huske, at dette er formålet med foreningen: at folk med museumsdriften i blodet her kan mødes, udveksle tanker og synspunkter — på lige fod — og sammen støbe nye kugler til de kommende nødvendige slag.

05.2 Periodica af blandet indhold
06.1 organisation

Museernes blad

Med dette, det ottende nummer af Museumsmagasinet. Meddelelser fra Danmarks museer, har bladet afsluttet sin anden årgang. Når man ikke er ældre end to år, må det være tilladt at tælle månederne. Læserne vil derfor sikkert vise overbærenhed, når redaktionen om ikke just fejrer fødselsdagen, så dog i alle tilfælde standser lidt op for at gøre status.

Børnesygdomme har bladet selvfølgelig ikke været forskånet for. Nogle af dem er vel kureret undervejs, og en god del klares forhåbentlig med det forliggende nummer. På flere opfordringer — ikke mindst fra Statens Museumsnævn — har redaktionen søgt at bedre den grafiske formgivning. Vi har derfor henvendt os til Mette Mourier, der har ansvaret for og æren af de forbedringer, som man velsagtens vil konstatere nu. Typografien skulle være blevet mere læsevenlig, og der er satset på flere illustrationer, hvilket selvfølgelig »koster« lidt i tekstomfang. Meddelelser fra Danmarks museer forekommer nu ikke længere som »flyvske« løsblade, men bringes i stedet som et hæftet bilag til selve Museumsmagasinet. De, der fortsat ønsker at samle enkelte løsblade i en systematik, må fremover have ulejlighed med at sprætte Meddelelserne op — der skulle være plads til at hulle i venstre margin. Det skal tilføjes, at denne ordning medfører en betydelig besparelse.

Redaktionen har fra begyndelsen bestået af Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Bent Jørgensen, Zoologisk Museum, og Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, alle valgt af Statens Museumsnævn, samt John Erichsen, Københavns Bymuseum, udpeget af Museumsrådet for København og Frederiksberg. Da Bent Jørgensen og Peter Seeberg ønskede at forlade Nævnet ved sidste valg, indtrådte Mogens Ørsnes i redaktionen for at sikre kontakten »opad«. Ved Bent Jørgensens udnævnelse til direktør for Zoologisk Have afløstes han af Tove Hatting, Zoologisk Museum, således at de forskellige museumskategorier fortsat er repræsenteret i redaktionen.

Det har ligget redaktionen meget på sinde at gøre dette organ til museernes eget blad, hvilket også fremgår at det kommissorium, som Nævnet netop har vedtaget. Heri hedder det bl.a., at »Museumsmagasinet har til formål at være forum for den museale debat samt indadtil som udadtil at informere om ideer og aktiviteter i den danske museumsverden.« Redaktionen har pligt til at holde sig ajour med såvel Nævnets som organisationernes og museernes arbejde, men er tillige »frit stillet med hensyn til en positiv kritisk behandling af museumsrelevante emner«.

Redaktionen, hvis mandat følger Nævnsperioden — altså tre et halvt år endnu — vil naturligvis gøre alt for at leve op til kommissoriet samtidig med, at man håber på fortsat velvilje og aktiv medvirken fra stadigt større kredse af vor museumsverden.

Red.

Forsidebilledet: Naturhistorisk Museum i Lissabon efter branden den 18. marts 1978, se artiklen på bagsiden.

MUSEUMSMAGASINET, juni 1979 og Meddelelser fra Danmarks museer.

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K. Udkommer 4 gange årligt (marts, juni, september, december)

Redaktion: John Erichsen (ansvarshavende), Københavns Bymuseum, Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Tove Hatting, Zoologisk Museum, Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, Mogens Ørsnes, Nationalmuseet.

Redaktionens adresse: Københavns Bymuseum, Vesterbrogade 59, 1620 København V.

Redaktionen slutter 1. februar, 1. maj, 1. august, 1. november.

Abonnement årligt: 25 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 - 66 76 66.

ISSN 0105-8060

Sats og tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS, København.

70-8 Kunstmuseer. Privatsamlinger

Der er ikke nogen vej udenom, man må sigte på at etablere et museum for moderne kunst

1. maj tiltrådte Lars Rostrup Bøyesen som direktør for Statens Museum for Kunst. I den anledning har Museumsmagasinet ved John Erichsen stillet følgende spørgsmål.

Museumsmagasinet: Nordjyllands Kunstmuseum har i Deres direktørtid været præget af et meget højt aktivitetsniveau med talrige udstillinger og en vældig udadrettet virksomhed i det hele taget. Lader dette sig overføre til Statens Museum for Kunst — og hvilke aktuelle udstillingsplaner foreligger der?

Lars Rostrup Bøyesen: Det er klart, at jeg meget gerne vil prøve at overføre noget af handlekraften til Statens Museum. Når dette er sagt, vil jeg dog gerne understrege, at der er tale om to forskelligartede museer, som ikke kan køres på samme måde. I Aalborg er der tale om et museum med et sigte begrænset til dette århundrede og samtidig den eneste virkelig store institution i landsdelen, som derfor bør dække flere fagområder, foruden billedkunsten bl.a. også kunsthåndværk, fotografi etc. Statens Museum for Kunst spænder over et kolossalt område i tid og rum, men er samtidig omgivet af en række fortræffelige specialmuseer, som tager sig af de områder, som det var naturligt for Nordjyllands Museum at dyrke i Aalborg.

Statens Museum er landets centralmuseum på det kunstneriske område, og det pålægger et meget stort ansvar både overfor fortiden og nutiden. Det gælder såvel egne samlinger som udstillingerne. Hvad de sidste angår vil jeg selvfølgelig dyrke dem, fordi de medvirker til at holde huset levende, men der vil nok blive tale om færre udstillinger, men muligvis vægtigere sådan at forstå, at huset råder over så stort know-how på så mange vigtige felter, at det ville være synd og skam ikke at udnytte den til virkeligt gennemarbejdede opvisninger.

Det summer med planer, men jeg vil nødigt på dette meget tidlige tidspunkt binde mig til noget konkret, fordi gennemførelsen i så høj grad er sammenknyttet med de økonomiske muligheder. Og jeg tør roligt sige, at jeg ikke tiltræder mit embede på noget økonomisk muntert tidspunkt. Det er faktisk

temmelig deprimerende, at der på den ene side stilles så store forventninger til en fornyelse og samtidig strammes så meget på økonomien, at det er uendelig svært at bevæge sig.

MM: Et af de meget vellykkede initiativer i Aalborg er Informationsavisen, der jo er udkommet i op mod 100 numre. Er der planer om en lignende publikumsorientering i København?

LRB: En museumsavis er faktisk det punkt, som står øverst på min ønskeseddel. Jeg har i Aalborg set hvilket eminent middel man her har at få et stort publikum i tale på en gang en lødig og almenfattelig måde. Det er et slæb at lave den, men det er sjovt. Det er mit indtryk at mine kolleger her i Sølvgade er ligeså ivrige som jeg efter at få dette kontaktorgan startet.

MM: De statslige museer er som bekendt hårdt ramt at sparebestræbelserne. I forbindelse med den dårlige økonomi har man ofte påpeget det urimelige i, at salgsindtægterne fra publikationer, postkort og plakater vandrer direkte ind i statskassen. Er der mulighed for en ændring af dette princip?

LRB: Alle museer slås med nogle meget ubehagelige spøgelser, som jeg af al magt vil kæmpe for at få manet i jorden. Et spøgelse er at salgsindtægterne fra museernes publikationsvirksomhed til glæde for ingen ryger lige ned i det store Danaidekar.

Et andet og mindst ligeså farligt er, at danske museer når de på en auktion kæmper med udenlandske liebhavere er handicappet i forhold til disse, ved at vi som danskere skal af med 20,25% moms, men udlændinge slipper for denne afgift. Det vil sige, at man lægger den røde løber ud, for at betydelige kunstskatte i dansk besiddelse for stedse kan forlade landet. Vi opfører os, som om vi havde nok af sådanne trestjernede kunstværker i Danmark, men det har vi så visselig ikke.

MM: Traditionelt har man kunnet kende en kunstmuseumsmand på hans billedophængning og hans skulpturopstilling. Er det Deres hensigt af »møblere om« på samlingerne i Sølvgade?

LRB: Jeg har ikke tal på de ophængninger af museer og udstillinger, jeg har foretaget i de sidste 35 år og det har altid moret mig at forme en helhed så der var klang og »musik« i den. Nogle ophængninger her i museet er udmærkede og dem er der jo ingen grund til at bytte op og ned på. Men på de punkter, hvor jeg mener, at jeg kan nå til et bedre resultat, vil jeg selvfølgelig arbejde med det. Nu starter vi med at ændre visse vægfarver, som jeg synes forstyrrer kunstværkerne. Og vi tager også fat på at gøre forhallen lidt mere menneskevenlig.

MM: De statslige institutioner inden for arkiv- og museumsvæsenet står over for ændringer i ledelsesstrukturen. Hvorledes er Deres indstilling til dette, og hvor langt er man på Statens Museum for Kunst?

LRB: Vi har haft indgående medarbejdermøder om ændringerne i ledelsesstrukturen. Jeg synes, det er udmærket, at alle i huset bliver bedre informeret og føler et medansvar. Blot må man jo være klar over, at et godt samarbejde er noget, der kommer indefra, vokser frem af gensidig respekt og interesse for de samme ting, og hvis ikke disse faktorer er tilstede vil intet ministerielt påbud kunne skabe et godt samarbejde. På det punkt er jeg nu ikke bange her i Sølvgade. Jeg håber også der er almindelig forståelse for, at lykken er ikke en uendelighed af møder, hvor der tærskes langhalm på den mindste detalje. Det er vel også demokrati,

at den enkelte har så megen kompetance at han eller hun udfra sin indsigt i en sag kan træffe en fornuftig afgørelse.

MM: I forrige nummer af Museumsmagasinet skrev arkæologen Henrik Thrane om Nationalmuseet som det centrale kulturhistoriske og arkæologiske arkiv. De har selv i Aalborg skabt en dokumentationssamling om billedkunst. Kunne De tænke Dem at fortsætte eller udbygge dette arbejde, således at Statens Museum for Kunst kunne blive det nationale, systematiske centralarkiv på dette område?

LRB: På Nordjyllands Kunstmuseum etablerede jeg et dokumentationscenter, der efterhånden har fået en meget betydelig kapacitet, og som jeg inderligt håber at mine efterfølgere vil bygge videre på ikke blot til gavn for det interne arbejde, men også for andre museer og interesserede.

Det har glædet mig at konstatere, at mine kolleger i de 12 år jeg har været borte fra Statens Museum også har arbejdet meget med en dokumentationsafdeling. Om den ene eller den anden samling skal være den »nationale« ved jeg ikke. Det skal nok vise sig, at det, der smutter det ene sted bliver fisket op det andet.

MM: På trods af den ombygning, der fandt sted for nogle år siden, må pladsen i Sølvgade føles trang både foran og bag kulisserne. Pressen har flere gange nævnt muligheden af at splitte samlingerne op i en ældre og en moderne del, sådan som det er tilfældet i en række europæiske hovedstæder. Skal vi efter Deres mening have eet eller to centrale museer for kunst i København?

LRB: Som nævnt er det Statens Museums forpligtelse at spænde over et kronologisk og geografisk område både tidsmæssigt og geografisk og det er klart, at man kan ikke blive ved med at fylde på fra ca. 500 år plus i rigt mål fra vor egen rebelske tid uden at bukserne på et vist tidspunkt slår revner. Og det har de længe gjort i Sølvgade. På sin vis er der noget meget tiltalende i at vise fortid og nutid under ét tag, fordi man derved får et indtryk af den kontinuitet, der trods alle krumspring er i udviklingen. Det er det samme problem Det kgl. Teater har at slås med: man vil gerne betone enheden i de tre ytringsformer skuespil, ballet og opera, men hver af kunstarterne er så pladskrævende, at de træder hinanden ned, hvis det rent fysiske familiebånd skal opretholdes.

Indenfor maleri, skulptur og grafik er der næppe nogen periode i kunsthistorien, hvor samtiden har vist en sådan expansionskraft og dynamik, som tilfældet har været i perioden siden 1945, og fortsætter denne udvikling, hvad den utvivlsomt vil gøre, vil det blive sværere og sværere at administrere fortid og nutid under ét tag, således at ingen af parterne bliver taber. Hertil kommer som blot en enkelt detalje, at en gammel bygning som Statens Museum ikke er særlig velegnet til fremvisning af de eksperimenterende blandingsformer, som er med til at gøre nutidskunsten spændende. Jeg tror ikke, der er nogen vej udenom, at man må sigte på at etablere et museum for moderne kunst, hvor nutiden på en ukonventionel måde kan boltre sig i omgivelser, der er i harmoni med dens inderste væsen.

Selvom jeg har overordentlig meget tilovers for Old Masters, ville jeg ikke have noget imod at stå for opbygningen af et sådant moderne museum, hvad jeg jo allerede har gjort en gang i Aalborg. Men det er min tid nok for knap til.

OBS = også en slags annonce

MUSEUMSTJENESTEN har ikke så meget at tilbyde.

Faktisk kun de ting, der vanskeligt eller økonomisk ufordelagtigt kan fås lokalt.

Men er du arkæolog er du måske interesseret i en tegneramme af aluminium, den er praktisk og fås iøvrigt ikke på markedet.

Skal du have noget sat i passepartout, ja, så har vi det rette karton — men syreholdigt lagkagekarton har vi ikke.

Vi har forøvrigt også (skifte)rammer med UV-glas og afstand mellem glas og kunstværk — det vil næste generation nok sætte pris på.

Det kunne også være du havde nogle gamle fotos eller negativer, som du godt vil bevare på lidt længere sigt. Vi mener at have de rigtige materialer.

Fordrer du Japanpapir — altså fra Japan — ja, så klarer vi også det. Og hvad med silkepapir.

I det hele taget sker der ikke noget ved at ringe til os.

Villy Toft Jensen. Tlf. 06 - 66 76 66.

06.1 organisation

STIKORD

Registrering

Olfert Voss
Statens Museumsnævn

	betyder:	synonymer	Ved registreringen opbygges:
1.	indføre minimumsdata i en fortegnelse	inventarisering protokollering indføring	arkiver
2.	fuldstændig og objektiv beskrivelse = bevaringsregistrering	dokumentation katalogisering materialepublikation	arkiver
3.	udarbejdelse af indholdsfortegnelse til samlinger og arkiver = indexregistrering	dokumentation	registre

Registrering betyder tre forskellige ting inden for museumsverdenen:

1. at indføre minimumsdata i en fortegnelse af en eller anden slags. Typisk indføres genstande i en nummerisk liste, og de til listen svarende numre anføres på genstandene. (Denne definition af registrering anvendes af Nordiska Museet i Stockholm og i Statskontorets rapport »Register for Museumssamlinger — en probleminventering«, 1977, side 4).
Denne form for registrering kaldes også *inventarisering* og mere upræcist for protokollering eller indføring.

2. at bevare noget for eftertiden ved at overføre det til andre medier — først og fremmest ord, men også fotografier, film, lyd, opmålinger af forskellig art, afstøbninger. Der tilstræbes her en så fuldstændig og objektiv beskrivelse som muligt, idet registreringen i givet fald skal kune erstatte objekter, der ikke kan bevares, f.eks. arbejdsprocesser, begivenheder, men også bygninger, monumenter og genstande.
Denne form for registrering, der skaber arkiver af primært kildemateriale, kunne også kaldes *bevaringsregistrering*.
Dokumentation bruges ofte i daglig museumstale som synonym for bevaringsregistrering, bl.a. af Nordiska Museet, Stockholm, i listen over definitioner i forbindelse med »Kulturhistoriska undersökningen«.
Et andet synonym for bevaringsregistrering er katalogisering.
Det siger sig selv, at bevaringsregistrering ved ord forudsætter, at de enkelte ords betydning er nøje fastlagt.

3. **at lave en eller som oftest flere systematiske indholdsfortegnelser til samlinger af genstande, arkivalier, fotografier o.a.** Denne betydning af registrering kunne kaldes *index-registring*. Dokumentation bruges også som synonym for index-registrering, og dette ord bruges altså i to forskellige betydninger.

Fremgangsmåden er, at de forskellige aspekter af objektet analyseres ved hjælp af hver sin række ord med et fastlagt betydningsindhold, og af hvilke der principielt kun kan anvendes et ord fra hver række. Hvert aspekt eller beskrivelsesdimension har sit eget målesystem; aspektet farve kan f.eks. beskrives ved at vælge mellem de 5 grundfarver rød, gul, grøn, blå eller violet eller 1200 farvenuancer, som er defineret i Politikens håndbog »Farver i farver«.

Resultatet af analysen er et register og ikke et arkiv. Registre indeholder ikke primært kildemateriale, men kun henvisninger til dette i form af en analyse ud fra et i forvejen fastlagt skema.

Medens registrering i forbindelse med undersøgelser vil være bevaringsregistrering med henblik på at bevare iagttagelser af forskellig art i forbindelse med hjemtagning/erhvervelse af museumsgenstande, bør den vigtigste registrering af genstandene i museernes samlinger være indexregistrering med henblik på at kunne genfinde tingene.

Registrering forekommer i mange sammensætninger, f.eks. **fotoregistrering,** d.v.s. bevarings- eller indexregistrering *ved hjælp af* fotografiet eller måske indexregistrering af fotografier; **EDB-registrering** er hverken registrering ved hjælp af eller af EDB, men derimod registrering ved hjælp af ord/begreber, der blot opbevares på et EDB-medie, magnetbånd eller lignende. **Genstandsregistrering** opfattes som bevarings- og/eller indexregistrering *af* genstande.
Registrering uden nogen tilføjelse for eller bag opfattes som registrering ved hjælp af ord.

Både hvor det drejer sig om bevaringsregistrering og om indexregistrering er det uhensigtsmæssigt at anvende dagligsprogets levende ordforråd, hvis anvendelighed i litteraturen bl.a. bygger på de mange betydningsfacetter i ord og sætninger, som kan opfattes forskelligt.

Til registrering ved hjælp af ord kræves et særligt registreringssprog/dokumentationssprog, hvor ordenes betydning og ordenes forbindelser er fastlagt gennem regler, der bl.a. omfatter definitioner af alle anvendte ords betydning.

Samlinger af ord udgør et klassifikationsskema for hver dimension af det objekt, der skal registreres. På kort sigt vil det være en lettelse at bruge de ord, som for øjeblikket anvendes i den videnskabelige vurdering/bearbejdning af materialet, men på længere sigt vil en sådan fremgangsmåde være med til at vanskeliggøre udnyttelsen af det registrerede. Det, der i øjeblikket opfattes som en naturlig klassifikation, vil senere være en mere eller mindre kunstig opdeling.

Derfor vil det måske være mest konsekvent fra begyndelsen at konstruere en hensigtsmæssig klassifikation.

Nationalmuseets konserveringsanstalt i Brede har anskaffet et atomabsorptionsspektrofotometer, som anvendes i konserveringsanstaltens kemiske analysevirksomhed. Apparatet billiggør i høj grad analyserne. Metoden er følsom og tillader at påvise små mængder af forskellige grundstoffer (fortrinsvis metaller). Analyser udføres også som rekvireret arbejde. Henvendelser om analyser rettes til Nationalmuseets konserveringsanstalt, afdeling for recente sager, Brede, 2800 Lyngby,
Tlf. (02) 85 34 75, lokal 45 og 50.

»Sansning og sammenhæng«

Susanne Ussing

9. februar til 11. marts viste ni kunstmuseer en børneudstilling, som var skabt af Henrik Have og Susanne Ussing m.fl. Vi har bedt Susanne Ussing fortælle lidt om disse udstillingers indhold og idé, og samtidig har vi anmodet en af modtagerne, Bodil Busk Laursen fra Ribe Kunstmuseum, om at udtrykke nogle erfaringer og synspunkter til udstillingerne.

Ideen til at lave børneudstillinger på kunstmuseer over hele landet som et led i formidling af museer og understregning af børneåret kom fra Else Bülow, Eva Henschen og Leila Krogh. De foreslog et samarbejde mellem Henrik Have og mig udfra vore forskellige arbejdsområder inden for billedkunst — han som litterær objektkunstner og jeg som billedhugger, bygnings- og rumkunstner. Vi havde aldrig arbejdet sammen før og blev bedt om at lave en udstilling der kunne fabrikeres så udstillingen kunne åbnes på 10 museer på en gang.

Vi tog stilling til forudsætningerne og blev klar over at det var mod alt hvad vi troede på at lave 10 ens udstillinger. Tværtimod synes vi, det var meningsfuldt at benytte lejligheden til at lave noget, der var tilpasset det enkelte sted i indhold og udtryk, men tværs gennem landet havde en sammenhæng i kraft af idé og holdning, og vi håbede at kunne lave noget der det ene sted gav lyst til at opleve det næste.

Da udstillingerne mere eller mindre blev formuleret over de enkelte museers samlinger eller omgivende virkelighed, blev de alle bygget op på stedet.

Hvis man skulle sætte etiketter på udstillingernes formsprog, bevægede de sig fra ophobninger, tableauer til arkitekturskulpturer — fra Haves objekter til mit »Krydt«, der er en bevidst sammensætning af retninger og metoder i et klart, sammensat og forarbejdet udtryk. Hvert steds udstilling var formet udfra indholdet og stedets betingelser og ikke udfra ønsket om en særlig stil eller udtryksmåde. Dette gav en udstillingsenhed omfattende alle udstillingerne baseret på decentralisering. Udstillingernes ene titel var »Sansning« der gik på at *oplevelserne* var nuancerede, taktile og sanselige gennem materialer og forarbejdning. *De* skulle opleves direkte af publikum, uden forudgående »forståelsesoplysninger«, men med den enkeltes egne erfaringer og iagttagelser som udgangspunkt. At give den enkelte tillid til sine egne oplevelser.

Den anden titel »Sammenhæng« gik på sammenhængen til virkeligheden, museets omgivende virkelighed — vor tids virkelighed og materialernes virkelighed. Alle materialer, vi arbejdede med, var »ægte«, det vil sige, vi malede ikke et hav på papir, men formede det i plastic og pap, så man stadig oplevede det var plastic og pap, men dog et hav — en dyne af jern, der stadig var en dyne osv.

På næsten hver udstilling stod et manipuleret dyr (kat med uglehoved, seks-benet gris osv.) som repræsentant for, hvad der er, vi gør ved naturen og underet over at det ikke endnu er sådan.

Det at opbygge udstillinger på stedet er en kunstnerisk stor, men også skrap udfordring. Vi tog på turné med vores hjælpere Morten Flyverbom og Lars Gormsen og arbejde 18 timer i døgnet for at nå at få udstillingerne op inden for den tid, museerne gav os til det. Planen, vi fulgte, skulle overholdes nøje, og de enorme mængder af forberedelser og aftaler, vi havde gjort, skulle helst klappe, for ikke at fordyre eller forhindre, at vi nåede det.

Vi nåede det — alle på nær een udstilling åbnede den 9. februar mens vi stadig arbejdede på den sidste, der åbnede den 10. En anden gang vil jeg nu ikke lave ni udstillinger, der åbner samme dag — det kunne have været lige så rimeligt, at der var en måned imellem.

Stort set fungerede udstillingerne, og børnene brugte dem alvorligt og intenst. Vi havde nogle steder problemer med de voksne, men der er jo også mere belastede. En mere nuanceret beskrivelse af børns og voksnes reaktioner på udstillingerne må gøres af de enkelte museer. Et barn er et menneske som andre mennesker, der svarer alvor med alvor.

S.U.

J.F. WILLUMSENS MUSEUM — Byggepladsen

En ophobning af stilladsrør i tre strukturer. Rummet var opdelt i farvefelter hentet fra malerierne udtrykt i materialer eller farvet lys. Det hele var meget let, men voldsomt i virkningen og sigtede på at få Willumsens billeder til at stå som virkeligere end denne virkelighed.

THORVALDSENS MUSEUM — Tronen

Tronen havde 19 trin — referencerne til Christiansborg Slot. Hvert trin var et materiale der skulle opleves på strømpesokker. Oppe fra tronen kunne man se paven i øjnene og opleve rummets størrelse og skønhed.

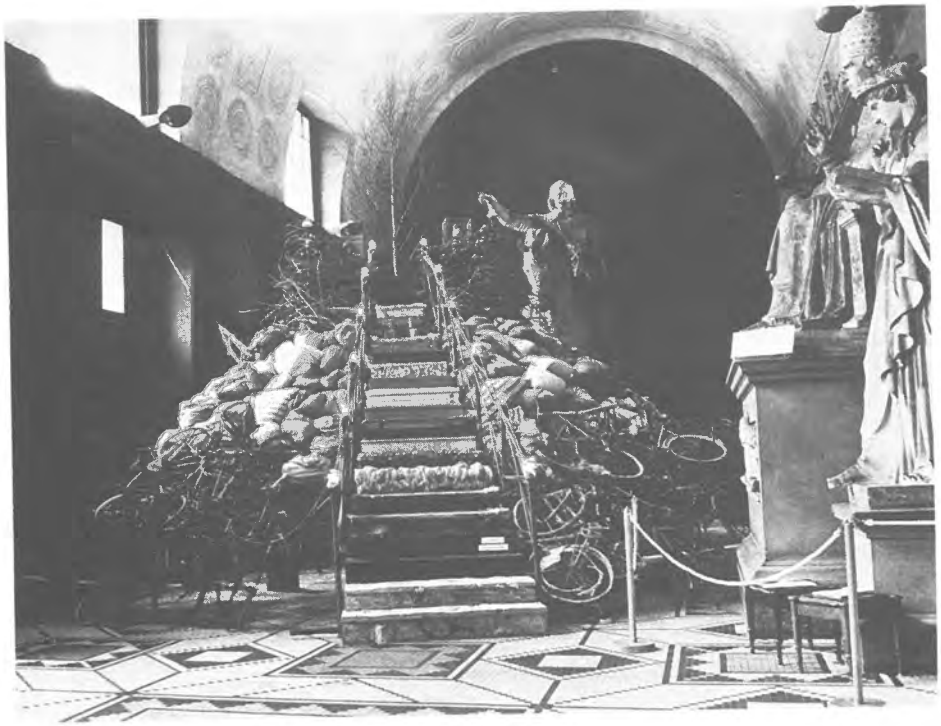

37.135 museumspædagogik

– ni kunstudstillinger til børn

Bodil Busk Laursen **Ribe Kunstmuseum**

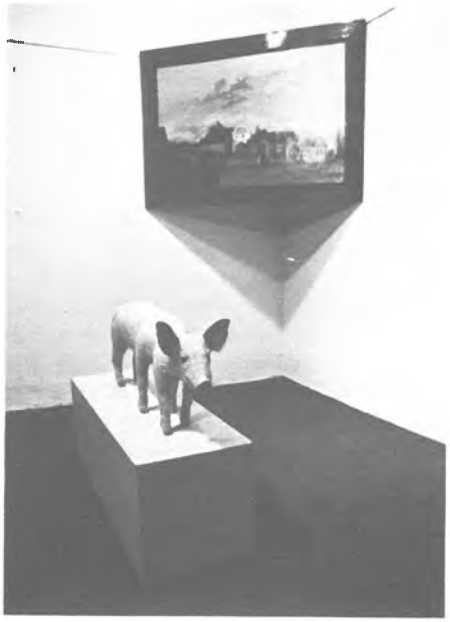

Danske kunstmuseers tradition for samarbejde er af ret ny dato, og man må derfor hilse det initiativ velkommen, som i sommeren 1978 blev taget at en gruppe bestående af Else Bülow, Eva Henschen og Leila Krogh. Dette initiativ var udformet som et tilbud til samtlige danske kunstmuseers om at deltage i et fælles udstillingsprojekt, som tog udgangspunkt i det internationale børneår. Udstillingen skulle således direkte henvende sig til børn mellem 5 og ca. 12 år og skulle løbe af stabelen tidligt i 1979 for ikke at drukne i de mange børnearrangementer, man iøvrigt måtte forvente i børneåret. Projektets sigte var formidling af »kunst og den kultur og det miljø, som kunsten er udsprunget af.« Altså en kærkommen mulighed for bl.a. provinsens mindre og ydmyge kunstmuseer til for en gangs skyld at vise alternativ kunstformidling.

RIBE KUNSTMUSEUM —
Beskyttelsesrummet
Var opbygget af sandsække og inddelt i rum til personer med forskellig identitet og baggrund, der udtrykte sig i den måde, de havde indrettet sig på. Alt var detailleret og opfindsomt forarbejdet af, hvad »personerne tilfældigvis« fik med, og udtrykte det positive indhold mennesker selv under de umuligste forhold kan skabe.

ESBJERG KUNSTPAVILLON —
Fabrikken
Her bestod udstillingen af 18 kasser, der hver var en fabrikation. Kasserne var indrammet — man stak hænderne ind — og de arbejdende hænder fremstod som et billede. Rummet var omgjort til fabrik — med farvet lysstofrør, arbejdsborde og fastgjorte udslidte sko under bordene.

KOLDING — Skibet
Skulpturen »Dronning Dagmar« af Annemarie Carl Nielsen blev sammenbygget med en båd fra havnen. Agter i båden stod en lille stærk mand og kæmpede. I båden var der tørrede bønner og andet til at komme positivt videre med. Rummet var blevet et hav og Dannebrog svævede i luften. Over havet sås en tyfon.

Samtlige billedtekster er forfattet af Susanne Ussing.

Lad mig indledningsvis slå fast, at de vanskeligheder, som både museer og kunstnere stødte på i forbindelse med realiseringen af projektet ikke må overskygge det gode resultat. Der blev virkelig skabt en række udstillinger, som blev oplevet af mange og som formåede at vække mange til stillingtagen og dermed indlevelse. Iøvrigt er det ikke tanken med disse ord at forsøge at »anmelde« udstillingerne — som det fremgik af oplægget skulle de sanses og ikke presses ind i bogstaver — men at komme med nogle generelle betragtninger om samarbejdet, som det formede sig mellem kunstner og museum.

Selvom Danmark er et lille land med en homogen befolkning, er der forskelle på land og by, på større byer og mindre byer og på det publikum, der besøger kunstmuseer f.eks. i Aarhus og Ribe; der er også forskel på kunstmuseerne og deres praksis og potentiale. Alle disse faktorer var medvirkende til at gøre de i projektet involverede kunstneres møde med de ni museer til noget af en happening i sig selv. Det samarbejde, som var en væsentlig forudsætning for udstillingernes muligheder efter kunstnernes afrejse, kunne vanskeligt etableres på de små, bestyrelsesdrevne museer. Den motivering for udstillingerne, som de ansvarlige bestyrelser skulle have fremkaldt hos omgivelserne såvel som hos sig selv, havde man ikke mange chancer for at opbygge på grund af projektets forcerende forløb. Det kneb med forståelsen af de ofte ret omfattende og omkalfatrende foranstaltninger, der kom som et lyn fra en klar himmel. For de museumsfolk, der havde mulighed for at følge udstillingernes opbygning, har det uden tvivl været en berigende og lærerig oplevelse, men for andre blev det mindre positivt.

Selvom udstillingerne fra kunstnernes side hævdedes at skulle sanses og ikke formidles på traditionel vis (eksempelvis A-4 ark), så viste det sig at gå bedst på de museer, som havde råd til formidling via medarbejdere med dette som specifik opgave og dertil hørende forudsætninger, dvs. på de større museer med et større, tilvænnet publikum.

Sammenfattende kunne man sige, at den gensidige uvidenhed om de faktiske forhold — museernes om projektet og kunstnernes

AARHUS KUNSTMUSEUM — Hospitalet
Her gik vi ind i samlingen — tværs igennem guldalderen og op i den nutidige kunst. Hospitalet var noget af Aarhus' virkelighed trukket ind på museet. Dyner og madrasser i sengene var f.eks. af jern, gummi, teglsten og fjer. Rullestolene blev man »handikappet« når man satte sig i — benløs spastiker eller bare til grin.

om det enkelte museums potentiale — var hovedkilden til mange af vanskelighederne og til projektets manglende gennemslagskraft som projekt, men dermed ikke sagt som enkeltudstillinger.

Manifestationen udeblev tildels, ligesom det var tilfældet med et lignende initiativ fra de kulturhistoriske museers side i 1976 med fællestitlen »Fra hånden og i munden«.

Der er flere grunde til, at ingen af de to projekter blev den begivenhed, man lagde op til, men jeg vil mene, at hovedårsagen i begge tilfælde er at finde i den ufuldstændige planlægning eller i hvert fald en mangelfuld informering af de menige deltagere med deraf følgende dårligere indsats fra disse. På den måde svigtes alle implicerede, i dette tilfælde også kunstnerne, som det klart fremgik af Susanne Ussings kritik af museerne på sidste Fuglsø-møde. Til denne kritik kunne man i al stilfærdighed bemærke, at Susanne Ussing som medansvarlig for planlægningen burde have kunnet forudse, at to kunstnere ikke kan åbne 9 forskellige udstillinger rundt om i landet på samme dag med den til rådighed stående tid og økonomi.

Der er andre ting, man kunne diskutere som f.eks. oplæggets udsagn om, at udstillingerne skulle være specielt for børn fra 5-12 år. Jeg tror, de fleste gjorde den erfaring, at de henvendte sig på tværs gennem *alle* aldersgrupper og derfor heldigvis modsagde den for mig at se manglende rummelighed i oplæggets fremhævelse af, at udstillingerne formidlede kunst i videste forstand, men målrettet til bestemte grupper. Udstillingernes lødighed bekræftes for mig i, at denne målsætning blev sprængt.

B.B.L.

LÆSERBREVE

70.8 Kunstmuseer Privatsamlinger

Billedmuseet — suk og støn!

Ole Strandgaard foreslår i Museumsmagasinet 7, side 12, at man skaber »et billedmuseum eller to«. Det sker ikke uden piskesmeld mod kunstmuseernes »minimale formidling«. Fra starten af OS' artikel er man klar over OS' kunstholdning: »På kunstmuseerne hænger kunstnernes værker side om side parate til at glæde eller forarge os«. En så usammensat kunstopfattelse på småborgerlige præmisser må naturligvis gøre OS tryg blandt trivialbilleder i et fremtidigt billedmuseum.

OS' næste postulat fik mig op af stolen: det kulturhistoriske museum og kunstmuseet ligner hinanden »begge steder samler man på kvalitetsting«. Det kan da ikke gælde for danske kulturhistoriske museers ophobning af gamle sager — jeg sagde ikke ragelse. Der må da ligge andre kriterier end kvalitet bag DKM-museernes indsamling. Når OS fortsætter med at fremsættet postulater, må man vel også have lov at gendrive: de kulturhistoriske museers »formidlende udstilling« »bygger bevidst på oplevelsens værdi og den søger at nå os både visuelt, auditivt og gerne også taktilt. Derfor kritiseres den ofte stærkt af mennesker med en litterær tradition. Vi kender bedst fænomenet fra særudstillinger, f.eks. Bredeudstillingerne«. Bredeudstillingerne har på mange måder været fremragende, men de har ofte været belastet med så meget læsestof, at et kursus i hurtiglæsning burde have være adgangsbillet, eller generet af oplæst tekst i form af de kværnende lydbånd. 1. afd. på Nationalmuseet har vist verdensrekord i ophængt tekst i udstillingen. Modsat hertil har Louisiana med sine udstillinger vist hvor lidt tekst, der er nødvendig i udstillingen. Resten bør stå i et katalog. Loui-

06.1 formidling

Sæsonens hit
eller
Alle disse følsomme formidlere og deres roterende billedmaskiner
eller
Tømmermænd efter årets formidlingsmøde

En ny-romantisk bølge har grebet museumsfolkene. Man taler ikke længere om viden, erkendelse og analyser, men om oplevelser, følelser, sanselighed og kunstnerisk med stort K. For nogle år siden tilførtes især de kulturhistoriske museer en værdifuld økologisk indfaldsvinkel til deres stof, efter at kontakten med de naturhistoriske museer var blevet etableret. Års vanetænkning, der havde fjernet museerne stadigt mere fra den samfundsmæssige virkelighed, der omgav dem, blev af en del museer bragt til ophør. Idag, hvor behovet for denne særlige forståelse af tilværelsen er større end nogensinde, kaster museumsfolkene sig i stedet i armene på gøglere og taskenspillere fra kunstens og reklameverdenens overdrev.

Den ny kontakt, nu med kunstmuseerne, synes atter at fjerne de kulturhistoriske museer fra den økologisk/sociale indsigt endnu midt i dens spæde begyndelse. Inspirationen fra kunstmuseerne burde kunne give en større indsigt i »tilværelsens gåder« end de, der til forveksling ligner de fiduser til formidling af »ugens tilbud«, som Magasin-dekoratøren demonstrerede på årets formidlingsmøde. Uden at ville det er museumsfolkene ved at spille sig deres bedste kort af hænde, nemlig en nøgtern omgang med den konkrete virkelighed.

I sit vistnok håbløst misfortolkede indlæg på Fuglsø-mødet i år udtrykte Jørgen Jensen et fromt ønske om, at museerne ville besinde sig og genoptage kontakten med forskningen, så den værdifulde vekselvirkning imellem de to områder ikke fuldstændigt skulle sande til, således som der er stærke tegn på. Mange tilhørere opfattede fejltagtigt dette som et slag for forskningen på formidlingens bekostning, en misforståelse, der er forklarlig på grund af den »historiske« debat i museumsverdenen. Men der er ikke tale om at stoppe formidlingsarbejdet, der er allerhøjst tale om en svag opbremsning, som er nødvendig for at justere kursen. Langtfra alle museer har heldigvis mulighed for at »leve op« til denne ny bølge, og i stedet for at føle mindreværdskomplekser over ikke at besidde evnerne eller den økonomiske formåen, bør man prise sig lykkelig over at få chancen for ikke at spille med i museumsverdenens genopførelse af »Kejserens nye klæder«.

Dermed være ikke sagt, at alle de nye initiativer, som ser lyset rundt om på museerne i denne »sæson« alle er værdiløse. Men i deres yderste konsekvens lider de fleste af disse formidlingsmetoder af samme skavank som de traditionelle.

I begge udtryksformer lykkes det at forfladige indholdet ved at drukne det som kronologiske gentagelsesprocesser ofte med samme visuelle udtryk igennem hele udstillingen, der oplyses af såkaldt fleksibelt designet udstillingsinventar, hvis udformning

siana har lagt større vægt på at give den besøgende et ubundet, fri oplevelse, og det må være et kunstmuseums og måske også et kulturhistorisk museums opgave.

Med sine tanker om et billedmuseum, som nok kunne være sjovt at besøge, løser OS ikke kunstmuseernes formidlingsproblem, men skaber en række nye.

For mig at se, er det naivt at tro, at en opsamling af billeder, hvoraf langt de fleste må være trivielle, skulle give »nye og brugbare definitioner på kunst«. OS siger »Den moderne kunst lader sig jo alligevel ikke litterært beskrive«, nej, næppe af etnologer eller kulturhistorikere, men stadig ofte forbløffende godt af fagets egne folk nemlig af kunsthistorikere.

Flemming Johansen
Ny Carlsberg Glyptotek

PS: At OS dog måske har fat i en rigtig ende m.h.t. ideen om et billedmuseum på linie med andre museer understøttes af en indbydelse, som ligger på mit bord til at deltage i et tværfagligt symposium for Københavns Universitets 5 fakulteter omkring emnet billedstudier i dagene 5. - 8. november 1979. De fleste forskningsopgaver og undervisningsforløb omfatter brugen af billedmateriale, ting som billedstudier, billedbeskrivelse, fortolkning, anvendelse og fremstilling. Dette symposium peger hen mod et arkiv for billeder, de sidste trykte billeder før videoalderen gør det nødvendigt at have et videomuseum.

Berigtigelse

I Knud Holms artikel om konservering i Museumsmagasinets Nr. 7 er der beklageligvis faldet en sætning ud i midterspaltens sidste afsnit. Efter »Konservatoren har egentlig kun tre muligheder — — —« skal der stå: »Han kan fjerne noget materiale, han kan tilføje noget materiale, eller han kan foretage ændringer af strukturmæssig art.«

70. 8 Kunstmuseer Privatsamlinger

Indsigelse

Med nogen undren har vi på Nordjyllands Kunstmuseum læst Ole Strandgaards artikel »Billedmuseet« på side 12 i Museumsmagasinets martsudgave. Som senere illustration til artiklen er et interiørbillede fra Nordjyllands Kunstmuseum med et billede af en nøgen piberygende dame centralt placeret. Underskriften lyder som følger: »På kunstmuseerne hænger kunstnernes værker side om side parate til at glæde eller forarge os. Men yderligere formidling finder sjældent sted Nordjyllands Kunstmuseum. Det er jo muligt, at man skulle finde ud af, hvem der har gjort billedet«.

Dette kunne Ole Strandgaard meget nemt have hittet ud af ved at læse teksten på skiltet ved siden af billedet — fotografiet er iøvrigt så tydeligt, at man uden vanskelighed kan konstatere skiltets eksistens. For at spare Ole Strandgaard for ulejligheden med at se sig for, før han sparker, kan jeg fra skiltet citere, at billedets ophavsmand er den italienske kunstner Michelangelo Pistoletto (f. 1933), at billedet hedder »Venus«, at det er udført i 1973 og erhvervet til museet i 1978 og at det måler 125 × 150 cm. En mængde yderligere oplysninger om kunstneren kunne Ole Strandgaard have fået ved formedelst kr. 3 at have købt museets 12 sider store, rigt illustrerede informationsavis nr. 68, hvori han ville have fundet en af de fyldigste eksisterende introduktioner til Pistoletto og hans værker.

Jeg benytter lejligheden til at oplyse Ole Strandgaard om, at Nordjyllands Kunstmuseum gennem hele sin levetid har gjort en meget stor indsats for formidlingen. Som eneste danske kunstmuseum udsender det en prisbillig informationsavis, som foreløbig er nået til nr. 90, og hvori man i lettilgængelig form vil finde et væld af oplysninger om de mest brogede kunstneriske emner med tilknytning til museets samlinger og udstillinger. Det kan i denne forbindelse også afsløres, at der på museet i snit har været holdt mellem 80 og 100 omvisninger årligt, som enhver lysthavende har kunnet benytte sig af.

Der kunne nævnes mange andre kendsgerninger inden for museets formidlingsarbejde, men kendsgerningerne interesserer måske ikke Ole Strandgaard. Man udfolder sig jo også i meget mere ubesværede skøjtesving, når man ser bort fra dem.

Lars Rostrup Bøyesen
Til 30.4.1979 direktør for Nordjyllands Kunstmuseum.

---

må skyldes mangel på fantasi eller opgavens uoverkommelighed. Mangfoldigheden i stoffet medfører valg af en løsning, der kan passe lige godt til det hele og dermed også lige skidt.

Formen bliver totalt ligegyldig for forståelsen af indholdet, fordi den fremstår løsrevet som det, den er, et system, der kan være mere eller mindre »lækkert designet«, men hvor selve det visuelle udtryk ikke modsvarer nogle krav fra indholdet og tværtimod nødvendiggør en tilsvarende modulsystematik i udstillingens tilrettelæggelse: 10 m. jægerstenalder, 10 m. bondestenalder, 10 m. bronzealder, 10 m. jernalder osv. Og inden for hver: redskaber, hustyper, religion, klædedragt, alt rubriceres i modul efter montre og plancher — samme systematik, samme udtryksmåde — og når fremskridtes bevægelse får magt som agt, kan nøjagtig de samme udstillinger bruges til fremstød for ost, parfume eller skruer og møtrikker. I disse udtryksformer er det typisk, at man, fordi netop det visuelle udtryk og dermed indfaldsvinklerne (som jo er den måde, man stiller tingene sammen på) er så håbløs, må stå på hovedet og hoppe på tungen for at få puttet lidt sammenhænge ind i hovedet på folk. Teksterne bliver derfor enten alenlange, eller fordi man godt ved, at det er af det onde, opfinder man snedige tekstnings-*systemer*. Det tunge skyts køres i stilling, AV-verdenen får sin rigelige del af lagkagen. Tilsidst sidder museumsfolkene alligevel mange kroner fattigere tilbage med en tydelig frustreret fornemmelse af, at noget er kokset.

I den nye bølge har man analyseret dette koks. Det er *oplevelser*, der mangler. Giv folket nogle oplevelser, og den er hjemme. Så hopper man let og elegant over i den modsatte grøft. Og dog, kun tilsyneladende. For selvom to udstillinger ikke er ens, og den får hele armen, i rum efter rum, er det alligevel dybest set samme problem som før. Det er formen, der er det afgørende. Der er ikke tale om nogen dræbende systematik, bevares, men den grundlæggende idé bag udtryksmåden er udtrykket selv — det visuelle udtryk for dets egen skyld, ikke for indholdets. Hvor det tidligere har været en svøbe, at genstandene brugtes som *illustrationer* til en i virkeligheden verbal fremstillingsmåde, så går den nye bølge den anden vej og afskaffer ordet. Det bliver noget odiøst, et tegn på, at man ikke har løst sin opgave, og i stedet sætter man den sanselige oplevelse. I denne totalt uanalytiske fremstillingsproces reduceres genstandene imidlertid også til illustrationer, her blot ikke til ord, men til et show i pseudokunstnerisk udstillingsteknik.

Der er selvfølgelig folk, som har lugtet lunten og ikke vil være med. Men mange af disse henfalder desværre også til en skinløsning. Genstandene, siger de, er museernes primære materiale, de er det vigtigste, og de skal hverken syltes ind i ord, pædagogik eller violette håndbevægelser. De skal stå der alene, purt og rent, i ophøjet ensomhed og *udstråle*. Tingene tillægges herved en magi og en sakral betydning.

Men målet for al formidling — også museumsformidling — er stadig det enkle, at bidrage til en fælles indsigt og forståelse ved at stille sin viden til rådighed for andre. — Det er derfor naturligt, at museumsfolkene efter igen at have taget formidlingens udfordring op, afprøver alle potentielle muligheder i deres søgen efter en ny udtryksmåde. Det er også naturligt, at disse udtryksmåder må afspejle den tid, museumsfolkene befinder sig i — på godt og ondt.

Inger Sorgenfrei

Stof til MUSEUMSMAGASINET's september-nummer sendes senest den 1. august til

Museumsinspektør Jan Garff
Den kgl. Kobberstiksamling
Statens Museum for Kunst
Sølvgade
1307 København K
Tlf. 01 - 11 21 26 (lokal 27)

Storm P-museet

Bent Rud Det særlige Bygningssyn

Når begrebet enmands-museer har været på tale, har jeg altid — siden jeg i min ungdom fulgte den heftige debat om et Willumsen-museum — følt en vis kriblen af ubehag. Siden da er nogle blevet virkelighed og andre drøftes endnu. Det sidste, der har set dagens lys, er Storm P-museet. Vi, der i dag er mere end halvgamle, er vokset op med Storm P. Han indgik i vort dagligliv fra vi kunne klare at bladre i en avis. Jeg selv havde kendt Peter og Ping, længe før jeg hørte om Gud og kongen. Det er derfor med en såre subjektiv holdning til emnet, jeg går til en vurdering af det nye museum.

Hvis Storm Petersen ikke skulle have sit eget museum, hvor skulle man da anbringe ham? — Jeg forudsætter, at man er enig med mig om, at han er stor nok til en form for museal bevaring. Han spillede på så mange strenge, at vi kunne vælge at putte ham ind på et kunstmuseum, eller på Teatermuseet, på Zoologisk Museum, ja, selv på Teknisk Museum. Men så ville vi jo kun få en af strengene til at lyde. Næ, det er nok rigtigt at give ham hans eget hus.

Robert Storm Petersen døde i 1949, syvogtres år gammel. Ret snart efter hans død kom spørgsmålet om et museum på tale, i første række på initiativ af hans enke, fru Ellen Storm Petersen. I marts 1963 blev en fundats for »Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond« konfirmeret af kulturminister Bomholt. Formålet var, »at sikre og bevare for eftertiden alle de af tegneren Robert Storm Petersen udførte arbejder, af særlige personlige ejendele med relation til hans kunstneriske virksomhed. Til fonden henlægges alle hans tegninger, malerier, akvareller m.v., alle manuskripter, arkiver af udgivne publikationer, herunder scrapbøger, dagbøger m.v., personlige ejendele i denne forbindelse, såsom tegne- og malerrekvisitter, møbler, herunder arbejdsbord etc. og iøvrigt alle genstande, der havde særlig tilknytning til Robert Storm Petersens kunstneriske virksomhed, såsom bogsamling, hædersgaver og ordner.« Til fonden overføres ligeledes hans pibesamling. Endvidere henlægges til fonden forfatter- og kunstnerrettigheder til samtlige Storm Petersens arbejder af enhver art.

Af fundatsen fremgår, at et lokale i museet skal indrettes som mindestue, og et eller flere rum skal kunne rumme vekslende udstillinger af Storm P's arbejder og tillige tjene som udstillingslokaler for talentfulde kunstnere efter bestyrelsens valg. Museet fik i 1963 en bestyrelse på syv medlemmer, hvoraf to repræsenterede Frederiksberg Kommune og et var udpeget af Akademirådet, endvidere var fru Storm Petersens familie repræsenteret.

Man havde dengang udset sig »Mønstings Gård«, som fremtidigt domicil, når det bekendte 1700-tals hus blev genopført, hvilket først skete i 1978. Havde man ikke stået så stejlt på, at museet skulle have til huse i palæet, kunne museumsplanerne nok have været realiseret noget tidligere, end tilfældet blev. Bestyrelsen opgav dog drømmen, og man fandt frem til en anden bygning på

Frederiksberg — ikke længere et kommunalt, men et statsligt ejet hus. Det blev den gulmalede bygning, der ligger på hjørnet, Pilealleen-Frederiksberg Runddel. Det er et pænt hus fra 1875, lidt afstumpet i enderne, med rundbuede vinduer. Husets metamorforser havde såmænd nok moret Storm selv: først politistation, så kontorer for Frederiksberg begravelsesvæsen og nu sidst museum for en humorist.

Kunsthistorikeren, magister Jens Bing blev tidligt udpeget som leder af det nye museum, og han har således kunnet præge indretningen. Og han har gjort det godt med de muligheder, der har været for hånden. I de få kvadratmeter udstillingsareal fordelt på 4-5 rum er anbragt en varieret repræsentation af Storms mangesidige virksomhed. Naturligvis dominerer tegninger, hvor man finder eksempler på hans forskellige serier gennem årene: Den underlige Mand og Oskar, Den tavse Detektiv, de kulørte sider fra Berlingerens søndagsnummer, dagbogsblade og Peter og Ping fra BT, osv. osv..

Malerierne indtager en betydelig plads, man er egentlig forbavset over det store antal. De udgør jo en interessant side af hans kunst, ofte dilettantiske i tegningen, men af en prægnant kolorit og ofte bevægende i indhold. Ophængningen skjuler ikke hans store afhængighed af de store forbilleder: Munch, Holbek og fransk kunst fra de sidste årtier af 1800-tallet. Sågar fra Klee og Kandinsky finder vi påvirkninger afspejlet i hans malerier.

En væg i det store forlokale er helliget den fotografiske dokumentation. Her er billeder fra hans ungdom som slagter og oplæser af fransk poesi. Og billeder fra hans kabaret- og teatertilværelse.

Mindeværelset er næppe helt overbevisende på grund af rummets uvederhæftighed. Mange ting mangler, men skrivebord, lamper, staffeliet med hans sidst påbegyndte billede, stokkestativ og pibeskab finder vi da. Nogle reoler er her også med en del af hans bøger (bogtitlerne siger én en masse om ejeren) og oven på reolerne et par vaser af vennen Thorvald Bindesbøll.

Rummene er lyse og velbelyste, både om dagen og ved kunstigt lys. Til hvilepladser er der placeret nogle usædvanlig pæne sofaer i lyst træ med flettet rørgavle tegnet af møbelarkitekten Steen Roald Hansen. De nydelige marmorborde er designet af Jens Bing selv. De forhåndenværende radiatorers placering kan godt give grund til bekymring. De står på de forkerte steder og sender hede og snavs op på billederne. Et nyt varmeanlæg må vist stå højt på husets ønskeseddel.

Museet får ingen tilskud udefra og må klare sig med indtægter fra rettighederne til tegningerne. Man har derfor arrangeret sig med et rent forretningsforetagende, der sælger brugsretten. Derfor ser vi nu Storm P. på ølvogne, i banker og jeg ved ikke hvor. Det er naturligvis praktisk, men det virker som rovdrift, der kan give bagslag. En dag tror de unge, at Storm P. er et reklamebureau og ikke en kær gammel tegner. Om 20 år hører indtægterne alligevel op, så det var nu rarere, om man allerede nu kunne få offentlige tilskud og undgå den afhængighed af de rene forretningsmetoder.

50.2 Naturforhold i alm. Arkæologiske museer
06.6 Fur museum.

Fur Museum

Sten Krog Clausen **Skoletjeneseten**

Når 50 millioner års historie, enestående landskabelige kvaliteter, økultur og helt dagsaktuelle problemer om ressourceanvendelse og fredning er rammen for et museum, kan indholdet næsten ikke undgå af være fascinerende.

Fur Museum, der netop i år fylder 25 er vokset fra at være en lille privat forhistorisk og kulturhistorisk samling til at være et af de idemæssigt mest spændende museer i Danmark. Roligt og jydsk realiserer man her »økomuseet« og har som en rød tråd gennem udstillingerne interafhængigheden mellem mennesket og de naturgivne forudsætninger for vores kultur.

Fossilt træ

50 mill. år gammel tungefisk

Den hjemstavnshistoriske udstilling viser øbefolkningens levevilkår gennem tiderne og lægger særlig vægt på det bratte erhvervsskifte fra fiskeri til landbrug til molers-storindustri, der skete omkring 1925. Fra stenalderen til industrialiseringen følges Furboernes behov for og anvendelse af naturens ressourcer. Af særlig interesse er selvfølgelig moleret og dets betydning for de sidste par generationer. I den nye del af udstillingen er hovedvægten da også lagt på denne enestående geologiske dannelse med sine 50 millioner år gamle fossiler. Der er fundet ca. 50 forskellige fiskearter, krebsdyr, ørentviste, græshopper, guldsmede osv. Blandt fundene er en række unika, f.eks. en 1½ m. lang læderskildpadde, skorpionsfluer og bladlus. Endelig er også botanikken righoldigt repræsenteret bl.a. ved forstenede træer.

Som besøgende uden særlige forudsætninger forbavses man over at finde et sådanne skatkammer af forsteninger og bliver naturligt motiveret for at gå i gang med udstillingens lidt mere kompakte geologiske afsnit.

Det turde være en umulig opgave for et lille museum af formidle et så omfattende materiale, men alligevel føres man nænsomt og informativt gennem jordens udviklingshistorie og tilføjer nye dimensioner til sin forståelse af en lille dansk ø med 1200 beboere. Umiddelbart virker denne nye del af udstillingerne overskuelig, arkitektonisk sympatisk, men meget tæt pakket med information. Teksterne er lange og ofte belastet af fremmedord. Som ihærdig museumsbruger har man efterhånden vænnet sig til korte, overskuelige tekster og udviklet en klar allergi overfor længere mere fyldestgørende tekster. Min spontane allergiske reaktion blev imidlertid gjort til skamme, for på et lille museum som Fur bliver den samlede information alligevel ikke for overvældende. De relativt lange tekster er her en acceptabel og rigtig løsning.

På årsbasis besøges museet af 12.000 gæster, hvoraf de 4.000 er skoleelever. Der bliver lagt meget stor vægt på skolerne og udstillingerne er da også helt centrale for undervisningsplanerne, for Fur er et mønstereksempel på menneskets forhold til ressourcerne. Mekaniseringen har givet os redskaber i hænde, som gør det muligt på få generationer at ændre landskabet og eksistensgrundlaget for øens befolkning totalt. Den kommercielle udnyttelse af moleret gør samtidig, at en uerstattelig kulturskat forsvinder. Indsigt i disse problemer og afvejningen i forhold til de ca. 100 familier på øen, der lever af molerindustrien, har perspektiv både til jernalderbonden og uheldet på Three Mile Island. En meget grundig, velskrevet faglig lærerintroduktion til den geologiske afdeling er netop parat til at gå i trykken. Senere skal den efterfølges af en tilsvarende lokalhistorisk. Ved selve besøget har skolerne endvidere mulighed for at bruge et grupperum, trække på museets mange rapporter og tage fotokopier af relevant materiale. Endnu et formidlingsprojekt er under opsejling, idet man ud over de kort, der allerede nu findes, vil udarbejde en egentlig naturvejleder til øen. Museet ser sig selv som besøgscenter for Fur og prioriterer således en sammenhæng mellem udstillingerne og øen som helhed meget højt. Udstillingerne skal være springbrædt for oplevelser i felten.

Gennem årene har der været et konstruktivt samarbejde med Fredningsstyrelsen og en række væsentlige arealer er nu sikret offentlig adgang. Hermed skulle naturvejlederen virkelig kunne få reel betydning for de mange både danske og udenlandske turister, samt skolerne.

Også i detaljerne har museet tænkt i kreative baner. F.eks. har man i den nærliggende Jens Jeppesens Skov plantet alle de nulevende arter af træer, man på udstillingen ser i deres fossile former. Man kan tage molersten og almindelig mursten i hånden og konkret få en fornemmelse af forskellen både i vægt og konsistens. Der er små ting, der ikke koster penge, men omtanke.
Som afsluttende helhedsvurdering af en spændende museumsdag må det siges, at dansk museumsverden idemæssigt længe har haft behov for et »Fur«.

06.1 sikring

To store museer brændt ned til grunden

Allan Bagger
Nationalmuseet

Denne alarmerende overskrift står at læse i ICOM-NEWS, nr. 1-4 1978, på Forum-siderne.

Den 18. marts 1978 nedbrændte det naturhistoriske Nationalmuseum i Lissabon, hvilket medførte at zoologisk, mineralogisk og geologisk afdelingers samlinger blev totalt ødelagt. Palæonotologisk, stratografisk og geohistorisk afdelingers samlinger blev alvorligt beskadiget og museets bibliotek totalt ødelagt.

Den 8. juni 1978 nedbrændte Museum for Moderne Kunst i Rio de Janeiro, hvilket medførte at museets udstilling omfattende 950 billeder blandt andet med værker af Picasso, Matisse, Klee, Dali, Miró, Rotko, Brancusi, Léger, Dubuffet, Kandinsky, Magritte såvel som hovedparten af billeder af Uruguays største kunstner, Torres Garcia, blev ødelagt af ilden. Det nøjagtige antal billeder der brændte, kan blive vanskeligt at opgøre, da museets arkiver også brændte. Branden i Brasilien fandt sted en uge før den Brasilianske Nationalkommite af ICOM skulle starte et kursus i museumssikring. ICOM udtrykker håb om, at disse to ulykkelige begivenheder kan få alle ansvarlige museumsfolk til virkelig at indse problemerne omkring museernes sikring.

Herhjemme har vi også i den sidste tid fået eksempler på manglende sikringsforanstaltninger, der kunne have afværget og afgrænset de tab af museumsgenstande, der har fundet sted i så forskellige museer som Det kgl. Bibliotek, Tøjhusmuseet og Gilleleje Museum.

Rækkefølgen, i hvilken disse ulykkelige begivenheder er nævnt, er ikke tilfældig. Brand er uden diskussion den største fare for et museum. Ødelæggelser forårsaget af brand er normalt meget omfattende og ikke til at reparere, medens tyveri, røveri og hærværk normalt ikke vil være så omfattende, og museumsgenstandene kan genfindes og restaureres.

På det arbejdssikkerheds- og sundhedsmæssige område er der nu lovgivet, og det er gennem den nye miljølov pålagt museerne at skabe forsvarlige arbejdsforhold for deres personale og indkalkulere denne udgiftspost i museumsbudgettet.

På det sikringsmæssige område, altså det der omfatter brand- og tyverisikring, skulle det ikke være nødvendigt at lovgive eller at afvente en lovgivning, der påbyder en vis sikringsstandard. Det burde være en selvfølge for ethvert museum at overveje hvilket sikringsniveau, der i dets tilfælde ville være rimeligt. Sikring må betragtes som en nødvendig del af de betingelser, der skal være tilstede for at opretholde et museum.

Er man først kommet så langt, at man erkender, at her er et problem, som man af forskellige grunde ikke har ofret tilstrækkelig opmærksomhed på, er man allerede godt på vej. Det næste spørgsmål er derefter, hvordan man skal gribe hele dette problemkompleks an. Og her er der heldigvis hjælp at hente. Det glæder mig at få lejlighed til at gøre opmærksom på et meget udførligt værk om museumssikring, hvis originale titel er »*Museum Security*«.

Bogen er et resultat af den internationale ICOM komite for museumssikring på 33 personer repræsenterende eksperter på forskellige sikringsområder fra ialt 14 lande. Bogen har været 2½ år undervejs og udkom i Paris i 1977, og må betragtes som et foreløbigt værk, der nok kunne gøres mere komplet ved længere udtømmende studier. Komiteen har imidlertid følt så stor en interesse for disse problemer, at man valgte at lade bogen udkomme i sin nuværende form for at understrege og udvikle grundprincipperne for sikring, som en sag af største vigtighed for alle museumsfolk i alle, både store og små, museer. Bogens mål er at hjælpe hvert museum til at analysere dets egen situation og effektivt benytte alle de menneskelige og tekniske ressourcer, der står til rådighed.

Selv med Nationalmuseets omfattende sikringssystem i tankerne, et system, der har en lang tradition bag sig og som til stadighed udvikles, er det for en deltager i dette arbejde meget ansporende at sætte sig ind i bogens 12 kapitler. Bogen er overvældende, men man må ikke lade sig slå ud af dens overflødighedshorn af problemopstillinger og deres løsninger. Jeg vil derfor stærkt anbefale at man studerer og diskuterer den i en arbejdsgruppe for eksempel på amtskommunalt plan, eller den kunne indgå i DKM's kursusvirksomhed. Det er meget vigtigt, at bogen bliver kendt og læst, men jeg tror at vi alle i »museumsverdenen« vil få større forståelse og glæde af dens budskab, hvis vi sammen kan diskutere den og bringe sikringsarbejdet i samklang med vore lokale forhold og muligheder.

Jeg vil slutte med at citere pkt. 4 i kapitel 12, der handler om konklusioner og anbefalinger: »Alle museer, uanset deres størrelse og ressourcer, kan begynde et eller andet sted for at opnå en ordentlig sikring. Ofte er det første skridt at overbevise personer i den adminstrative- og financielle ledelse om, at der er et behov for beskyttelse«.

Den omtalte bog, som er på engelsk/fransk har følgende data:

Museum Security
La Sécurité dans les Musées
Robert G. Tillotson, *Chairman, International Commitee on Museum Security*

Edited by Diana D.Menkes
Translated by Marthe de Molkte

ICOM, International Council of Museums
Paris 1977.

Museet i Lissabon har sendt anmodning til andre naturhistoriske museer om hjælp til genopbygningen. I første omgang bad man specielt om hjælp til bibliotekets særtryksamling, hvad man naturligvis har besvaret positivt fra f.eks. Zoologisk Museum i København. Senere vil man bede om hjælp til genopbygningen af samlingerne.

Naturhistorisk Museum, Lissabon — efter branden.

Meddelelser fra Danmarks museer

8/juni 79

Bestyrelser

Svendborg og Omegns Museum
Formanden for museumsforeningen dommer F. de Fine Licht blev 1. april 1979 afløst af politimester Axel Sørensen, Svendborg, der ligesom Licht er udpeget af Fyns amtsråd. Bestyrelsen konstituerede sig med A. Sørensen som formand, Sv. Martin Jensen næstformand og kontorchef Børge Hansen, kasserer. Museumsinspektøren er sekretær.

Møder, rejser, kurser

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Konservator Else Granov har deltaget i et kursus på konservatorskolen i konservering- og restaurering af papir/grafik 29.1.-2.3.79.

Museumsinspektør Steffen Heiberg har i tiden 15.4.-12.5.79 foretaget en studierejse til museer i Holland og Tyskland.

Ansættelser, afskedigelser, orlov

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Birte Schepelern er pr. 2.1.79 knyttet til Frederiksborgmuseet som tekstilkonservator.

Tove Kofod er pr. 1.2.79 ansat som kontorassistent.

Under museumsinspektør Mette Bligaards 3 måneders orlov har cand.mag. Richard Mott fungeret som vikar 1.12.78 - 31.1.79.

Holstebro Kunstmuseum
Pr. 1.4.79 er Grethe Pedersen fastansat på heltid som museets daglige leder med 3 års anciennitet (har fungeret som timelønnet museumsassistent siden 1970).

Langelands Museum, Rudkøbing
Konservator Ingolf Hansen er efter 20 års ansættelse ved museet den 31.3. fratrådt sin stilling for at gå på efterløn.
Som afløser for Ingolf Hansen er med virkning fra 1.6. ansat konserveringstekniker Peter Henrichsen, København.

Odder Museum
Fra 1.3.79 er mag.scient. Jan Hjarnø ansat som overenskomstlønnet museumsinspektør ved Odder Museum.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
Borgmesteren har bevilget museumsinspektør Henrik Thrane orlov uden løn i august/september/oktober til færdiggørelse af et videnskabeligt arbejde. Pengene er bevilget af Carlsbergfondet.

Ordrupgårdsamlingen og Den Hirschsprungske Samling, København
Ordrupgårdsamlingens sekretær Kirsten Larsen, er pr. 1.1.79 ansat i den pr. samme dato nyoprettede fuldtidsstilling som sekretær for begge museer.

Randers Kunstmuseum
Mag.art. Villads Villadsen er ansat som museumsinspektør pr. 1.4.79.

Svendborg og Omegns Museum
Ulla Hausmann Hansen er pr. 1.1.79 halvdagsansat som museumssekretær.

Jørgen Holm er pr. 3o.1.79 ansat som projektleder for museets beskæftigelsesprojekt med unge arbejdsløse. Fyns amt har bevilget ca 530.000 kr. for 1979.

Sydhimmerlands Museum, Hobro
Museumsinspektør Peter Bondesen fratræder sin stilling 31.5.79.

Vejle Kunstmuseum
Pr. 1.3.79 er Robert Dueholm Jessen trådt tilbage som leder af Vejle Kunstmuseum. Mag.art. Stig Miss er ansat som leder fra samme dato.

Jubilæer, fødselsdage

Nationalmuseet, Farvekonserveringen
Ledende konservator Ole Alkærsig har den 1. april 1979 fejret 25 års jubilæum i statens tjeneste.

Silkeborg Museum
Silkeborg Museums faste kustode, fru Karen Thomsen, fyldte den 27. april 60 år.

Sydhimmerlands Museum, Hobro
Kustode Henry Dahl Pedersen kan 1.7.79 fejre 20 års jubilæum ved Hobro Museum.

Døde

Nationalmuseet, Oplysningsafdelingen
Oplysningsafdelingens og Brede-udstillingernes skaber og inspirerende leder Werner Jacobsen er død den 16. maj 1979.

Museumsrådene

Museumsrådet for Nordjyllands amt
Ved en fejltagelse var der ved meddelelsen i nr. 7 om at museumsrådet har oprettet eget sekretariat c/o Sæby Museum, anført forkert telefonnummer. Det rigtige er (08) 46 13 01

Museumsrådet for Viborg amt
har holdt møde den 2. maj på Thisted museum. På mødet drøftedes bl.a. planerne for konservering og udstilling af koggen fra Kollerup, hvor Viborg amts konserveringsanstalt har fremsendt et projekt til frysetørring og opbevaring i en slags frysehus. Planerne vil nu blive drøftet med amtets kulturudvalg.
Fra Fur museum forelå en ordning med amt og kommune, så det bliver muligt for museet at financiere ansættelse af faglig (geologisk) leder.
Derudover drøftedes vedtægter, regnskab og rapporter fra de stående udvalg for pædagogisk samarbejde, konservering og topografisk registrering.

Statens museumsnævn

Udvalg for centralregistrering af kunst i danske museer m.v.
Som følge af en henvendelse fra Foreningen af Kunstmuseer i Københavnsområdet og Foreningen af danske Kunstmuseer i Provinsen har Statens Museumsnævn modtaget en opfordring til at nedsætte et udvalg, der skal undersøge mulighederne for en centralregistrering af kunst på danske museer.
De to foreninger har selv dannet et udvalg, der i samme forbindelse skal behandle spørgsmålet om fordeling af emne- og ansvarsområder inden for kunstmuseerne.
Det af Nævnet nedsatte udvalg holdt sit første møde den 18. april, hvor man vedtog følgende som kommissorium:

- at udarbejde retningslinjer for registrering af dansk og udenlandsk kunst (maleri, skulptur, tegning, grafik og kunstindustri) i danske museer. Registreringsprincipperne skal være anvendelige ikke blot for kunsthistorikere, men også for andre brugere. Udarbejdelsen skal tage sigte på EDB-behandling.
- at udarbejde retningslinjer, der vil kunne anvendes til registrering af kunst uden for museerne (f.eks. kunst i offentlig eje, i større private institutioner og evt. i private samlinger).
- at definere centralarkivernes funktion og gøre sig overvejelser om udpegning af centralarkiver inden for de danske kunstmuseer.
- at fremkomme med en teknisk, administrativ og økonomisk plan for registreringens gennemførelse og videre ajourføring.
- generelt at samarbejde om disse opgaver med det i 1978 af Foreningen af Kunstmuseer i Københavnsområdet og Foreningen af Danske Kunstmuseer i Provinsen nedsatte udvalg.

Som formand fungerer museumsdirektør Kristian Jakobsen (Aarhus Kunstmuseum). I udvalgsarbejdet deltager museumsdirektør Flemming Johansen (Ny Carlsberg Glyptotek). overinspektør Bente Skovgaard (Statens Museum for Kunst), museumskonsulenterne Marianne Saabye og Olfert Voss (Statens Museumsnævn) og mag.art. Elisabeth Fabritius, der fungerer som sekretær.
Det er tanken at udvalgets arbejde i det store og hele skal finansieres med støtte fra rådighedssummen.

Permanente udstillinger

5. Aalborg historiske Museum
I 1884 opførte den kendte brændevinsbrænder Harald Jensen en stor herskabelig villa på Kastetvej i Ålborg.
På 1. sal i tårnet indrettede han sit bibliotek, der ved hans død i 1914 bestod af godt 2ooo bind.
Inventaret i biblioteket, der består af reoler, skrivepult, bord og stole, blev indrettet helt efter tidens smag, som krævede en rolig og værdig stil i et sådant lokale.
Harald Jensen testamenterede bogsamling og inventar til Ålborg skolevæsen, som nu har overladt det til museet.
Biblioteket er nu genskabt som et interiør, der ligger meget tæt på det oprindelige.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museets forhistoriske samling er under omarbejdning.

8. Holstebro Kunstmuseum
Nyopstillet i den afrikanske samling: en montre med 18 nyerhvervelser fra billedhuggeren Holm Olsens samling.

16. Nymindegab Redningsbådsmuseum (Varde Museum)
Den 31. maj kunne man indvi et redningsbådsmuseum i Nymindegab. Museet er indrettet i den tidligere redningsstation, der i 1975 blev nedlagt som raketstation.
Ved hjælp af midler fra Chr. Højs fond købte Blåbjerg kommune redningshuset med tilhørende grund. Samtlige materialer og redskaber, der havde hørt til stationen, blev skænket af Farvandsdirektoratet, men desværre manglede selve redningsbåden. Denne var i 1966, da stationens status blev ændret fra båd til raketstation, blevet overdraget Dansk Fiskeriforening og placeret i bådsamlingen i Brede. Ved velvilje fra Dansk Fiskeriforening og Nationalmuseet er båden - der er Danmarks ældstbevarede - blevet deponeret i Nymindegab Redningsbådsmuseum, hvor den tillige med andet udstyr samt plancher og fotos fortæller om de ofte besværlige redningsforhold ved Ringkøbing Fjords tidligere udløb.
Museet, der er en afdeling af Varde museum, fremtræder som en komplet redningsstation fra roredningsbådenes tid.

17. Blåvand Redningsbådsmuseum (Varde Museum)
Ved udgangen af 1975 blev Blåvand redningsstation nedlagt i forbindelse med omlægningen af redningstjenesten ved den jyske vestkyst.
Blåvandshuk kommune erhvervede ved denne lejlighed redningsstationen med henblik på indretning af et redningsbådsmuseum.
Til museet skænkede Farvandsdirektoratet samtlige materialer og redskaber, der havde hørt til stationen. Da båden var blevet bortsolgt ved overgangen fra båd til raketstation, overdrog Farvandsdirektoratet museet redningsbåden fra den nærliggende redningsstation Vejers.
Museet fremtræder nu som en komplet redningsstation suppleret med plancher og fotos, der beretter om stationens betydning gennem 125 år på et af Jyllands vestkysts farligste steder.
Redningsbådsmuseet blev indviet 31. maj.
Museet er en afdeling af Varde Museum.

18. Ølgod Museum
Den 10. august finder indvielsen af Kulturhuset i Ølgod sted. Kulturhuset rummer bibliotek, museum, lokalhistorisk arkiv, mødelokaler, sal, omsorgscenter og kontorer. I en tilbygning til Kulturhuset er den nye konserveringsanstalt for museerne i Ribe og Ringkøbing amter indrettet.
Kulturhuset vil blive indviet af kulturministeren i overværelse af ca 200 indbudte gæster.
Ølgod museum, der samme dag har 25 års jubilæum, flytter sine samlinger fra det gamle museum til en udstillingshal på 600 m^2. Udstillingens første del skildrer hedebondens liv og arbejde i tiden omkring 1860. Der er lagt vægt på at vise den økologiske balance i det førindustrielle bondesamfund, og den store ressourcebevidsthed i udnyttelsen af naturen bl.a. samspillet i brugen af eng og hede.
En anden vej gennem museet starter med et arkæologisk afsnit, der fortsætter i en bebyggelseshistorisk gennemgang, og en belysning af de sider af tilværelsen, hvor mennesket er i samspil med andre i familie, arbejds- og skolegruppen. Her gennemgås også sygdom og fattigdom. Hvor de to foregående afsnit rent fysisk støder sammen, begynder også den nye tid, som vi har kaldt andelstiden. Her er en gennemgang af de vigtigste nydannelser, og specielt andelsmejeriet behandles som supplement til mejerimuseet i Hjedding.
Endelig slutter udstillingen med et afsnit om håndværk samt stationsbyens første år.
Udstillingens planlægning og opbygning er forestået af mag.art. Marianne Zenius i samarbejde med museets personale.

19. Vejle kulturhistoriske Museum
Den store jubilæums-udstilling "Fra Vadested til Bro" - Vejle i 650 år, er omdannet og afkortet til den halve udstillingsplads, som permanent lokalhistorisk udstilling.

24. Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
Oldsamlingen i ny dragt.
Den 1. maj genåbnede udstillingen om Fyns oldtid efter at have været lukket i knap 7 måneder på grund af ombygning og nyopstilling. I udstillingen som helhed er vægten lagt på bebyggelsens benyttelse af landskabet, og hvad nye undersøgelsesmåder kan fortælle om 10.000 års fynsk fortid.

24. Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
Nationalmsueet har deponeret endnu en del danefæ på Stiftsmuseet. Den sidste år fundne brincefigur fra Højby - rytter eller kusk formentlig fra omkring 400 AD - er det vigtigste fund. Et miniaturemandshoved af rav fra Eskør strand må være fra vikingetiden.
Til nyopsætning af broncealderen har vi fået to gamle fund tilbage til Fyn, nemlig to af Voldtofteegnens guldrige gravfund, i sin tid leveret til Frederik VIIs samling.

24. Odense Bys Museer, Møntergården
1. juni, Den fyske mønt- og medaljesamling. Genåbning af den permanente samling.
Den nye udstilling består af 5-6000 mønter og medaljer, det er omkring 1/3 af museets samling. Der vises antikke mønter fra Grækenland og Rom samt danske mønter og medaljer. I tekst og billeder forklares mønternes fremstilling og brug.

27. Odsherreds Museum. Høve afdeling
Odsherreds Museums nye basisudstilling i Høve åbner den 23. juni. Udstillingen får titlen: "Alle tiders Odsherred".
Det er en generel introduktion til Odsherred. Den handler om menneskets forhold til naturen, især landskabets forandring gennem tiderne. Især er dette århundredes ændringer i landet omkring Sejrøbugten behandlet.

28. Holbæk Museum
Et par af museets ordinære udstillingsrum er blevet nyindrettet, dels med genstande, der vedrører tekstilfremstilling (uldens og hørrens behandling, vævning, farvning, strikning, hækling og syning) og vask og strygning (herunder også mangling og rulning m.v.).

Som led i den permanente udstilling er indrettet en klunkestue med møbler fra 189o'erne. Møblementet er kommet fra et lærerhjem i Holbæks opland, men møblerne er ifølge opgivelse fremstillet i Holbæk.

29. Roskilde Museum
I skolernes sommerferie åbner en ny permanent opstilling af oldtiden.
Iøvrigt er store dele af museets permanente udstillinger under omopstilling. Arbejdet ventes at strække sig over resten af året.

38. Medicinsk-historisk Museum, København.
Museets permanente samlinger er i anledning af Københavns Universitets 500 års jubilæum udvidet med udstillinger om emnerne: belysningsteknikkens udvikling i lægevidenskaben, blodtransfusion, anæstesiologi og sygepleje.

40. Rosenborgsamlingen, København
Efter bortflytningen af de hidtil i Stengangen udstillede kongelige dragter til den såkaldte Kommandantbolig ud mod Østervoldgade er der i de ledigblevne montrer foretaget en udvidet ophængning af Rosenborgs kostbare våbensamling, som for størstedelens vedkommende har været ophængt i et skab i Rosen på første etage under lysforhold, så den sjældent bemærkes af publikum. Den nye ophængning i Stengangen påregnes at skulle blive permanent. Tøjhusmuseets tidligere chef, dr.phil. Arne Hoff har ydet bistand ved udvælgelse og ophængning af våbnene.

Særudstillinger juni

1. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
Årets sommerudstilling har titlen "Signes Bjesk" og handler lidt om brændevin og om det at lave sin egen bjesk.

2. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg.
Udstillingen "Sand" kan i perioden 1.6.-30.9. ses på Rubjerg Knude Fyr ved Løkstrup.

4. Sæby Museum
"Cement til Pynt" - en særudstilling om de pyntesten i cement, der har været med til at præge bygningsmassen, bl.a. i de mange nye bydannelser fra omkring århundredeskiftet og nogle tiår ind i vort århundrede. Udstillingen, der er arrangeret af museet, er åben i juni, juli august og indtil 15. september.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Nykøbing og Jante", en udstilling om Nykøbing på Sandemoses tid. 23.6.-12.8.

7. Skive Museum
Barndomslandet. 1.6.-26.8.

10. Viborg Stiftsmuseum
Det brugte man i stenalderen - vinduesudstilling i Det gl. Rådhus, Gammeltorv.

11. Randers Kunstmuseum
Yndigt og beskedent. Omkring Johan Thomas Lundbyes danske landskaber. 11.6.-25.6.

Dansk tegnekunst. Fra museets samling. 15.6. - 10.9.

13. Herning Museum
Den 10. maj åbnede særudstillingen "Smil til fotografen", med undertitlen, Fra Nellerød til Norka.
Udstillingen består af et udvalg fra fotohandler Løvstads fotohistoriske samling og er et led i de drøftelser, der finder sted om indretning af et fotohistorisk museum i Herning.

14. Silkeborg Museum
I forbindelse med navernes pinsestævne

i Silkeborg har museet foranstaltet en særudstilling om naverbevægelsen og gamle håndværkerredskaber.

15. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Sommersærudstilling "Vi graver".
4.5. - 9.9.

20. Vejle Kunstmuseum
Byen i grafik og tegning. Temaudstilling for Vejle Kunstmuseums samlinger.
9.6. - 29.7.

22. Den antikvariske Samling, Ribe
"Jydske Dynetøjer". 15.6. - 15.7.

23. Haderslev Museum
Jacob A. Riss, fotoudstilling udlånt af Den antikvariske Samling, Ribe.
juni og juli.

24. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Anders Tinsbo. Maleren og billedhuggeren Anders Tinsbo viser nogle forsøg med former og farver i rumlige spejlvirkninger, som gør den besøgende aktivt medlevende i de forskellige forløb. Desuden vil A.T. udstille en række skulpturer, som han betragter som efterbilleder af rumlige oplevelser.
1.5. - 31.7.

24. Odense Bys Museer, Møntergården
"Ud til grænserne - og så lidt længere". En udstilling om kvinder og seksualitet. Udstillingen, der er en del af et eksamensprojekt er blevet til gennem et samarbejde mellem studerende og kunstnere. Den søger at skildre tre faser i den kvindelige seksualitet: undertrykkelse, erkendelse og frigørelse.
I forbindelse med udstillingen arrangeres kvinde-teater samt en aften med digtere og musikere.
4.6. - 30.6.

24. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus.
"Toppen og Bolden - mellem andet legetøj".
Udstillingen er arrangeret i anledning af det internationale børneår, og med udgangspunkt i H.C. Andersens eventyr og historier hvor børns leg og legetøj indgår som elementer, vises forskellige former for legetøj fra virkelighedens verden i digterens egen tid.
5.5. - 30.9.

25. Svendborg og Omegns Museum
Udstillingen "Børn og Leg" i anledning af børneåret er blevet udvidet på grund af gaver fra private. Således er en montre helliget et stort udvalg af tinsoldater fra århundredeskiftet samt legetøjsdyr fra Afrika etc.
Udstillingen varer året ud.

25. Svendborg og Omegns Museum
"Kriminalitet og Politi i 200 år på Sydfyn. Særudstilling i sydfløjen på Viebæltegård. Til denne udstilling er udlånt effekter fra det nu nedlagte Kriminalmuseum på Politiskolen i København - fra Statsfængslet i Horsens kriminalmuseum, fra politistationerne i Kolding og Svendborg.
21.5. - 31.10.

26. Langelands Museum, Rudkøbing
Kinakunst fra Tranekær Slot.
En enestående privatsamling af kinesiske kunstgenstande vises for første gang offentligt. Museets særudstillingslokaler, Østergade 25.
20.6. - 20.8.

30. Louisiana, Humlebæk
Egen samling,

31. Hørsholm Egns Museum
Museet har i anledning af det internationale børneår arrangeret en udstilling af legetøj, børnebøger, spil o.l. De udstillede genstande er stillet til rådighed af private.
Til 31.10.

32. Frederiksborgmuseet, Hillerød.
I anledning af dronning Elisabeth IIs besøg på Frederiksborg vises i riddersalen et udvalg af arbejder fra Den kongelige Porcelainsfabrik fra museets samlinger.
19.5. - 31.7.

34. Frihedsmuseet, København
"Istedgade overgiver sig aldrig". Særudstilling i anledning af 35-året for folkestrejken juni-juli 1944.
19.6. - 2.9.

I Frøslev-lejrens Museum
"Kaddish, mindebøn for min Far", billeder og mosaikker af den jødiske kunstnerinde Olly Ritterband, som overlevede KZ-lejrene Auschwitz og Bergen-Belsen, men hvis far omkom i KZ-lejren Dachau i marts 1945.
24.6. - 29.7.

35. Ny Carlsberg Glyptotek, København
I perioden indtil 1.8. er der på museet ophængt fem modelbilleder, hvoraf de to tilhører museet. Malerierne er udført i 1833, da C.W. Eckersberg stillede en model og malede hende side om side med Christen Købke, Constantin Hansen, Wilhelm Marstrand Martinus Rørbye og Adam Müller. Mens enten Rørbyes eller Müllers billede er forsvundet er de andre bevaret, og det er lykkedes Ny Carlsberg Glyptotek at formå ejerne til at låne museet Eckersberg, Marstrand og Rørbye eller Müller.
Ophængningen vil siden blive udvidet med en udstilling, hvor professor ved Kunstakademiet Gunnar Aagaard Andersen og nogle

af hans elever behandler et lignende motiv.

"Børn i antiken"
Udstilling arrangeret af Ny Carlsberg Glyptotek og Kentaur. Udstillingen omfatter dels Glyptotekets egne genstande, dels lån fra Nationalmuseets antiksamling og fra Thorvaldsens museum.
16.6. - 1.10.

36. Kunstindustrimuseet, København
Den amerikanske fotograf Alexander Alland.
juni-juli.

Fire danske billedvævere - Jane Balsgaard, Berit Hjelholt, Annette Holdensen og Naja Salto.
15.6. - 26.8.

37. Københavns Bymuseum
Museet er medarrangører af udstillingen "Universitet og by - Københavns Universitet 500 år", som vises i Nikolaj Kirke
1.6. - 10.7.

38. Medicinsk-historisk Museum, København
I forbindelse med Københavns Universitets 500 års jubilæum har museets arrangeret to særudstillinger:
"Farsoter - hvad der går hen over folket"
Udstillingen handler om infektionssygdomme og deres bekæmpelse og falder i 3 afsnit. Den indledes med en kort gennemgang af epidemierne før bakteriologien. Udstillingens andet afsnit viser bakteriologiens udvikling og tredje afsnit uddyber emnet om infektionssygdommenes bekæmpelse i den bakteriologiske periode ved at behandle vort århundredes to store folkesygdomme: tuberkulose og polio.

"Medicinsk undervisning i 500 år".
Museets anden udstilling er en billedudstilling, der med materiale fra danske og nordeuropæiske samlinger vil vise den medicinske og kirurgiske undervisning i de sidste ca 500 år. Desværre er materialet sparsomt, og vi håber med denne udstilling, at publikum vil støtte museets billedindsamling.

41. Statens Museum for Kunst, København
I løbet af juni måned arrangeres en udstilling af museets bestand af nutidskunst med hovedvægten på de unge. Udstillingen skal vare i sommermånederne.

42. Thorvaldsens Museum, København
John Flaxman - Mytologi og industri.
Udstillingen belyser Flaxmans virksomhed som både billedhugger og tegner og som formgiver af keramik og sølvtøj.
Den er arrangeret i samarbejde med The British Council og Hamburger Kunsthalle.
28.6. - 30.9.

43. Stevns Museum
har planlagt børnetegninger og legetøj for hele sommeren 1979.

44. Nexø Museum
viser 2 særudstillinger
"Høvle og deres anvendelse" og
"Sandsten".
18.6. - 1.9.

Særudstillinger juli

1. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Signes Bjesk".

2. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg
"Sand"
til 30.9.

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Udstilling af arbejder af maleren Svend Engelund med motiver fra Vendsyssel.
til 30.9.

4. Sæby Museum
"Cement til Pynt".
til 15.9.

5. Aalborg historiske Museum
"Hvad skal der ske i Ålborgs bykerne".
En udstilling om trafik og bymiljø.
til 28.9.

"Nålemageri". En forhalsudstilling om et glemt håndværk.
Året ud.

"Soldater i Aalborg". En udstilling i anledning af garnisonens 200 års jubilæum, arrangeret i samarbejde med Tøjhusmuseet.
Året ud.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Nykøbing og Jante".
til 12.8.

7. Skive Museum
Barndomslandet.
til 26.8.

10. Viborg Stiftsmuseum
Det brugte man i stenalderen.

11. Randers Kunstmuseum
Dansk tegnekunst. Fra museets samling.
til 10.9.

12. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Keramik og Glas".
En udstilling udarbejdet og opstillet af elever fra Skolen for Brugskunst. Udstillingen omhandler processen ved keramik- og glasfremstilling. Ligeledes vil færdige resultater være at se på udstillingen.
6.7. - 2.9.

15. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"Vi graver" - til 9.9.

19. Vejle kulturhistoriske Museum
"Kulturen leve - men hvordan"
Etnografisk Samling, Nationalmuseet, har fremstillet en udstilling om Bellona, et øsamfund i Stillehavet.
16.7. - 28.10.

20. Vejle Kunstmuseum
Byen i grafik og tegning.
til 29.7.

21. Kunstpavillonen, Esbjerg
Nyophængning af Esbjerg Kunstforenings samling i hele museet.
1.7. - 31.7.

22. Den antikvariske Samling, Ribe
"Jydske Dynetøjer"
til 15.7.

23. Haderslev Museum
Jacob a Riis, fotoudstilling
til 31.7.

24. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Anders Tinsbo.
til 31.7.

"Minimal-Maximal". Konkrete malere fra Europa.
1.7. - 31.7.

24. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus,
"Toppen og Bolden - mellem andet legetøj".
til 30.9.

25. Svendborg og Omegns Museum
"Børn og Leg"
Året ud.

"Kriminalitet og Politi i 200 år på Sydfyn"
Viebæltegård.
til 31.10.

26. Langelands Museum, Rudkøbing
"Kinakunst fra Tranekær Slot".
til 20.8.

28. Holbæk Museum
Særudstilling af engelsk keramik fra det 18. og 19. årh. Denne udstilling arrangeres i samarbejde med museerne i Kalundborg, Næstved, Odsherred, Roskilde og Sorø.
1.7. - 30.8.

30. Louisiana, Humlebæk.
Egen samling.

31. Hørsholm Egns Museum
Udstilling i anledning af det internationale børneår.
til 31.10.

32. Frederiksborgmuseet, Hillerød
Arbejder fra Den kongelige Porcelainsfabrik.
til 31.7.

33. Ordrupgårdsamlingen-Hirschsprungske Samling
Jan Groth.
1.7. - 3o.8.

34. Museet for Danmarks Frihedskamp, København
"Istedgade overgiver sig aldrig"
til 2.9.

I Frøslev-lejrens Museum
"Kaddish, mindebøn for min Far".
til 29.7.

35. Ny Carlsberg Glyptotek, København
Fem modelbilleder.
til 1.8.

"Børn i antiken".
til 1.10.

36. Kunstindustrimuseet, København
Den amerikanske fotograf Alexander Alland.
til 31.7.

Fire danske billedvævere, Jane Balsgaard, Berit Hjelholt, Annette Holdensen og Naja Salto.
til 26.8.

37. Københavns Bymuseum
"Universitet og By - Københavns Universitet 500 år".
Nikolaj Kirke
til 10.7.

38. Medicinsk-historisk Museum, København
"Farsoter - hvad der går hen over folket".

"Medicinsk undervisning i 500 år".

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
"Det Indianske Kammer".
I månederne juli til oktober vises en særudstilling om Det kongelige Kunstkammers etnografiske samling fra det 17. og 18. årh. Blandt udstillingens 1000 genstande, som sikkert udgør verdens første samling af etnografika fra det 17. og 18. årh. nævnes:
Verdens ældste samling af grønlandske fangstredskaber.
Indianske fjerprydelser fra det 17. årh., samt en af verdens ældste tomahawker.
De ældste kendte malerier af "indfødte" fra den nye verden.
En stor samling sjældne tyrkiske pragtvåben fra det 17. årh.
Pilgrimsminder der Det hellige Land.
Arabiske sager hjembragt af Carsten Niebuhr.
Kinesiske nikkedukker og andre kunstgenstande hjembragt af de første danske Kinafarere.
Kunstkammeret, som oprettedes omkring 1650, indeholdt en række forskellige "kamre", landt hvilke "Det indianske Kammer" indeholdt samlinger fra såvel Øst- som Vestindien, d.v.s. fra alle fremmede kulturområder. Ved Kunstkammerets opløsning i forrige

århundrede kom sagerne fra "Det indianske Kammer" til at udgøre grundstammen i det nyoprettede Kongelige Ethnographiske Museum, som senere skulle blive en del af Nationalmuseet.
1.7. - 31.10.

41. Statens Museum for Kunst, København
Udstilling af nutidskunst.

42. Thorvaldsens Museum, København
"John Flaxman - Mytologi og industri".
til 30.9.

43. Stevns Museum
Børnetegninger og legetøj.

44. Nexø Museum
"Høvle og deres anvendelse"
"Sandsten".
til 1.9.

Særudstillinger august

1. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Signes Bjesk".

2. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg
"Sand".
til 30.9.

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn.
Svend Engelund, motiver fra Vendsyssel.
til 30.9.

4. Sæby Museum
"Cement til Pynt".
til 15.9.

5. Aalborg historiske Museum
"Hvad skal der ske i Ålborgs bykerne"
til 28.9.

"Nålemageri"
året ud.

"Soldater i Aalborg"
året ud.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Nykøbing og Jante".
til 12.8.

7. Skive Museum
"Barndomslandet".
til 26.8.

9. Holstebro Museum
"Danse, danse dukke min" - en særudstilling af 150 gamle dukker i privateje.
18.8. - 16.9.

10. Viborg Stiftsmuseum
Det brugte man i stenalderen.

"Museernes sprog", en udstilling om at udstille.
I Pakhuset bag Mathiasgade.
Fra o. 17.8.

11. Randers Kunstmuseum
Dansk tegnekunst. Fra museets samling,
til 10.9.

Et kunstmuseum anno 1887.
17.8. - 14.9.

12. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Keramik og glas".
til 2.9.

15. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"Vi graver".
til 9.9.

19. Vejle kulturhistoriske Museum
"Kulturen leve - men hvordan".
til 28.10.

20. Vejle Kunstmuseum
Retrospektiv udstilling af maleren Robert Duelund Jessen.
August måned.

21. Kunstpavillonen, Esbjerg
Flemming Jespersen, malerier og grafik.
4.8. - 19.8.

23. Haderslev Museum
"Fortid og Fritid", en udstilling arrangeret af ungdomsgrupperne omkring Imme Gramskibet (kopi af Ladbyskibet), Sebbe Als (kopi af vrag 5, Skuldelev), Jensine (restaureretjagt 1852) og Ny Hedeby (ungdomscenter ved Hostrup Sø, der beskæftiger sig med rekonstruktion af arbejdsprocesser i oldtiden).
14.8. - 23.9.

24. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Wilhelm Freddie.
4.8. - 2.9.

24. Odense Bys Museer, Møntergården
"Spillet om Nigeria".
Afrikas folkerigeste stat og en af verdens største olieproducenter befinder sig midt i en vanskelig udviklingsproces. Ligesom mange andre u-lande er Nigeria rigt på råstoffer og arbejdskraft, men alligevel lever størstedelen af landets befolkning i fattigdom.
Vandreudstilling produceret af en gruppe lærere og studenter fra Etnografisk afdeling ved Århus Universitet.
15.8. - 21.10.

24. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
"Toppen og bolden - mellem andet legetøj".
til 30.9.

25. Svendborg og Omegns Museum
Børn og Leg.
året ud.

25. Svendborg og Omegns Museum
"Kriminalitet og Politi i 2oo år på Sydfyn"
Viebæltegård.
til 31.10.

26. Langelands Museum, Rudkøbing
Kinakunst fra Tranekær Slot.
til 20.8.

28. Holbæk Museum
Engelsk keramik fra det 18. og 19. årh.
til 3o.8.

30. Louisiana, Humlebæk.
Alechinsky - Appel.
11.8. - 2.9.

31. Hørsholm Egns Museum
Udstilling i anledning af det internationale børneår.
til 31.10.

33. Ordruppgårdsamlingen-Hirschsprungske Samling
Jan Groth.
til 30.8.

34. Museet for Danmarks Frihedskamp, København
"Istedgade overgiver sig aldrig"
til 2.9.

35. Ny Carlsberg Glyptotek, København
"Børn i antiken".
til 1.10.

36. Kunstindustrimuseet, København
Fire danske billedvævere, Jane Balsgaard, Berit Hjelholt, Annette Holdensen og Naja Salto.
til 26.8.

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
"Det indianske Kammer".
til 31.10.

41. Statens Museum for Kunst
Udstilling af nutidskunst.

42. Thorvaldsens Museum, København
"John Flaxman - Mytologi og industri".
til 30.9.

43. Stevns Museum
Børnetegninger og legetøj.

44. Nexø Museum
"Høvle og deres anvendelse"
"Sandsten"
til 1.9.

Særudstillinger september

1. Vendsyssel historiske Museum,Hirtshals
"Signes Bjesk".

2. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg
"Sand".
til 30.9.

3. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Svend Engelund, motiver fra Vendsyssel
til 30.9.

4. Sæby Museum
"Cement til Pynt"
til 15.9.

5. Ålborg historiske Museum
"Hvad skal der ske i Ålborgs bykerne"
til 28.9.

"Nålemageri"
året ud.

"Soldat i Aalborg"
året ud.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Barndomslandet", en udstilling i anledning af børneåret.
15.9. - 28.10.

7. Skive Museum
Alix Haxthausen, Sigurd Mai og Agnethe Therkelsen. Malerier og tegninger.
8.9. - 23.9.

9. Holstebro Museum
"Danse, danse dukke min"
til 16.9.

11. Randers Kunstmuseum
Dansk tegnekunst. Fra museets samling.
til 10.9.

Et kunstmuseum anno 1887.
til 14.9.

12. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Keramik og glas".
til 2.9.

"Hverdagskvaler, hverdagsglæder".
Sys Thomsens keramiske udstilling om en keramikers arbejder.
15.9. - 4.11.

15. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
"Vi graver"
til 9.9.

19. Vejle kulturhistoriske Museum
"Kulturen leve, men hvordan?"
til 28.10.

20. Vejle Kunstmuseum
"E-79", censureret udstilling, hvortil alle bosiddende i Vejle amt kan indsende arbejder.
September måned.

21. Kunstpavillonen, Esbjerg
Søren Hjort Nielsen, malerier, tegninger og grafik.
15.9. - 7.10.

23. Haderslev Museum
"Fortid og Fritid".
til 23.9.

24. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Wilhelm Freddie.
til 2.9.

Kunstnersammenslutningen "Sonde"
8.9. - 7.10.

24. Odense Bys Museer, Møntergården
"Spillet om Nigeria"
til 21.10.

24. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
"Toppen og bolden - mellem andet legetøj"
til 30.9.

25. Svendborg og Omegns Museum
"Børn og Leg".
året ud.

"Kriminalitet og Politi i 200 år på Sydfyn"
Viebæltegård.
til 31.10.

26. Langelands Museum, Rudkøbing
Særudstillingen "Postkort".
september måned.

30. Louisiana, Humlebæk
"Alechinsky - Appel"
til 2.9.

"Outsidere"
8.9. - 11.11.

31. Hørsholm Egns Museum
Udstilling i anledning af det internationale børneår
til 31.10.

34. Museet for Danmarks Frihedskamp, København
"Istedgade overgiver sig aldrig"
til 2.9.

"Aktion mod Politiet 1944",
i anledning af 35-året for tyskernes arrestation af det danske politi den 19. september 1944.
18.9. - 21.10.

35. Ny Carlsberg Glyptotek, København
"Børn i antiken".
til 1.10.

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
"Det indianske Kammer"
til oktober.

42. Thorvaldsens Museum, København
"John Flaxman - Mytologi og industri"
til 30.9.

Andre arrangementer

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Fredagene 29.6., 13.7. og 27.7. kl. 19.30
Folkedans på museets plæne.

24. Odense Bys Museer, Den fynske Landsby
Sommerferieaktiviteter. 4.6. - 12.8.
Værkstedsbetonede arbejder som f.eks. vævning, knipling, smede-, pottemager-, skemands-, hjulmager- og bødkerarbejder samt andre aktiviteter finder sted i ovennævnte periode.

25. Svendborg og Omegns Museum
Museumsmedarbejder Carsten Mæhl har netop afsluttet bygningen af en færøjolle på Viebæltegård. Jollen blev købt af en gæst og søsat i Nordsjælland. Der planlægges bygning af endnu et fartøj i løbet af sommeren.

30. Louisiana, Humlebæk.
Koncerter i museets koncertsal:
22.6.: Oslo Kammerorkester - Holmboe,Vivaldi, Mozart.
29.6.: Sonate Koncert - Bach, Beethoven, Schubert.
6.7.: Brahms-Trio - Schubert, Brahms.
13.7.: Guitar-koncert - Bach, Sor, Albeniz.
20.7.: Harpe Koncert - Händel, Debussy, Ibert.
27.7.: "Gluntarne" - medv. Ulrik Cold, Jørgen Klint og Johs. Mikkelsen.
3.8.: Josef Suk's Kammerorkester - Händel, Vivaldi og Suk.
10.8.: Klaverkvintet - Mozart, Beethoven, Schumann.
17.8.: Fløjte koncert - Boismortier, Reinecke, Loeill.
24.8.: Københavns Strygekvartet - Haydn, Holmboe, Tjaikowski.
31.8.: Niels Viggo Bentzon koncert - 2 uropførelser.

Publikationer

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Niels H. Andersen: To grave fra tidlig enkeltgravskultur i Sarup.
Fynske Minder 1978, p. 7-16.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Steffen Heiberg: Før adelsvældens fald. Fortid og Nutid XXVIII, 1979, s. 83-94.

Artikler i den nye udgave af Dansk biografisk leksikon.

Povl Eller: Revideret samtlige ikonografiske

afsnit i den nye udgave af Dansk biografisk Leksikon, hvoraf bind I er udkommet.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Museet har netop udsendt publikationen "Vendsyssel nu og da" nr. 3.
Bogen indeholder følgende artikler:
O. Wæver Rasmussen: Strømmen og springvandet i Hjørring.
Per Lysdahl: Tre års arkæologi.
Jens-Henrik Bech: Arkæologiske beskæftigelsesarbejder i Vendsyssel 1978.
Anne-Louise Olsen: Tilsandede marker.
Mogens Bencard: Panelsalen på Fuglsig.
Åse Friis: Johanne Hansdatters kjole.
Niels Bendsen: Et husmandssted i Refsnæs, Serritslev sogn.
Sven Aage Petersen: Når virkeligheden skal på film.
Ellen Nielsen: Skolen for Overgangsalderen.
Svend Thomsen: Peter Jensen i Bjergby.
Elmer Dalsgaard: Talerstolen på Try Højskole.
Palle Friis: Peter Hentze på Bjørnager.
Ernst Boe: Træk fra fredningsplanlægningens historie.

Københavns Bymuseum
Årsskriftet Københavns Bymuseum 1978, 34.s. Ill. Udkommet 1979, pris 10 kr.

Postkortserien "Længe leve butikken - fotografier af Susanne Mertz", 16 postkort for 8 kr.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
"Fynboer og Arkæologi".
For at forbedre kontakten med de fynske amatørarkæologer og for om muligt at få kontakt med nye kredse har Fyns Stiftsmuseums amatørtjeneste udsendt første nummer af et informationsskrift med titlen "Fynboer og arkæologi". Første hefte er på 16 sider og udsendes til de i forvejen kendte amatørarkæologer, amtets biblioteker og lokalhistoriske foreninger. Det redigeres af museumsassistent Eigil Nikolajsen og indeholder oversigt over arrangementer fra foreningen Harja, information om den planlagte uddannelsesgravning til sommer, samt rapporter fra nogle af amatørernes egne undersøgelser. Bladet skulle helst skrives ligeligt af amatører og professionelle, så de to grupper kan forstå hinanden bedre til fælles gavn for den fynske arkæologi.

T.G. Jeppesen: Oldtidsbebyggelse - middelalderbebyggelse. Hikuin 4. 117-124.

T.G. Jeppesen: Anvendte feltarkæologiske metoder i projekt "Landsbyen", no. 23, bebyggelseshistorisk metode og teknik, 94-107, Skrifter fra historisk Institut, Odense 1978.

Jørgen A. Jacobsen: Motorvejsarkæologi, Skrifter fra historisk Institut, Odense 1978, s. 77-81.

H. Thrane: Sydvestfynsundersøgelsen, erfaringer og problemer fra det hidtidige arbejde. Skrifter fra historisk Institut, Odense 1978, s. 108-119.

Stenalder

BEBYGGELSE:
Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
I samarbejde med amatørarkæologerne Ulla Mortensen, Sæby og Frits Kristensen, Tolne, er der i foråret 1979 foretaget recognoscerinnger efter stenalderbopladser langs henholdsvis Sæby å (nær Sæbygård) og Uggerby å (Mosbjergegnen). Begge steder er der fundet såvel Maglemose- som Ertebølle-bopladser.

GRAVE:
Langelands Museum, Rudkøbing
På en aflang banke i Illebølle skov på Sydlangeland er opdaget 5 småhøje omgivet af solide randsten. En af højningerne synes at have et kvadratisk grundplan. De øvrige er cirkulære med diametre fra 4,5 - 6 m. Øst for højene påvistes et stykke nede ad bakkehældet en svært stenbygget kiste/kammeranlæg uden dæksten. Samtlige anlæg er blevet opmålt og fotograferet med henblik på fredlysning.

Silkeborg Museum
Hos gårdejer Vilhelm Hansen, Fuglsang, Vinding, har museet påbegyndt udgravning af en overpløjet gravhøj. I den øverste gravhøj fandtes en senneolitisk barnegrav. Undersøgelsen fortsætter.

Sydhimmerlands Museum, Hobro.
I april/maj 1979 undersøgtes fire overpløjede høje beliggende i Hobro sogn i et planlagt villaområde. Undersøgelsen bragte en række grave fra enkeltgravskultur for dagen. En af gravenes gavlsten viste sig at bestå af de to flækkede parter af samme sten. Undersøgelsen blev gennemført i samarbejde med Hobro kommune og Ålborg historiske Museum som §49-sag. Den blev ledet af stud. mag. Peter Birkedahl Christensen.

GENSTANDE:
Langelands Museum, Rudkøbing
I samarbejde med en Bagenkopskipper og fynske og ærøske sportsdykkere har museet indledt en afsøgning af havbunden på en position ca 5 sømil syd for Keldsnor Fyr. Her fandtes på ca 20 m vand for omkring 25 år siden en særdeles velbevaret, ikke vandrullet overarmsknogle af en mammut og ved en senere lejlighed skal et stort skulderblad have været observeret, men ikke bjærget. Såfremt det nøjagtige fundsted kan lokaliseres, skulle der således være mulighed for at finde store dele af et mammutskelet in situ.

Stenalder/Broncealder

Silkeborg Museum
Hos gårdejer Danielsen, Linå, har Silkeborg Museum udgravet en overpløjet gravhøj. I graven fandtes en bæltepung indeholdende en hulslebet flintøkse, fladehugget kornsegl, skiferslibesten, ildsten og ravklumper. Graven må dateres til sen-neolitisk tid eller ældre broncealder.

Broncealder

BEBYGGELSE:
Langelands Museum, Rudkøbing
På Ny Vemmenæs, Tåsinge har museet foretaget en mindre undersøgelse af en række spor af en yngre broncealders boplads. Ialt påvistes 4 gruber samt flere oppløjede kulturlagsrester. 2 gruber undersøgtes nærmere og gav begge gode fund af typiske yngre broncealders keramik samt en hel del flintaffald og enkelte redskaber af flint og sten. Begge gruber syntes anlagt som lergrave og i det fede ler nær bunden var i den ene bevaret en del faunarester.

GENSTANDE, DANEFÆ:
Nationalmuseet, 1. afd.
Som danefæ er indgået: en ornamenteret pålstav, ældre broncealder fra Karise på Stevns. Den er fundet i en have, hvor en forhåbningsfyldt efterundersøgelse endte negativt.

En guldarmring, en "edsring" fra yngre broncealder, fundet ved harvning på Vittenberggaards marker i Ø. Brønderslev.

Broncealder/Jernalder

Langelands Museum, Rudkøbing
I Konappeskoven under Skovsgaard gods på Sydlangeland har museet efter anmeldelse fra projektleder Søren Nancke-Krogh opmålt og foreløbig undersøgt en større noget forstyrret stensætning, i hvis midte der er afdækket en ca 1x1 m stor flad granitblok, udsmykket med ikke mindre end 30 skålgruber. På trods af forstyrrelser synes anlægget at kunne bestemmes som en skibssætning, indeholdende en centralgrav. Anlægget vil blive fredlyst. En lignende skibssætning har længe været kendt i den østlige del af Konappeskoven

Jernalder

BEBYGGELSE:
Stevns Museum
har planlagt udgravning i 10 landsbyer på Stevns juni, juli, august, til undersøgelse af landsbyernes alder og evt. forbindelse med Himlingøjecentret i yngre romersk jernalder.

GRAVE:
Haderslev Museum
har i april undersøgt en urnegravplads fra ældre romertid ved Stollig, Løjt sogn.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Ved nedgravning af vandledning nær villa i Hornslet var fundet sten og skår. Museets undersøgelse viste at der var tale om en ret ødelagt grav fra ældre romersk jernalder indeholdende 3 lerkar og jernkniv. Det er muligt at den ene ende af graven er ødelagt allerede ved gravning af fundament til villaen.

GENSTANDE, DANEFÆ:
Nationalmuseet, 1. afd.
Som danefæ er indgået en kronehalsring af bronce fra førromersk jernalder, fundet i vinteren 1957-58 under pløjning (første gang) af et jordstykke ved kanten af en mose i Bjolderup.Af personlige grunde har den beroet hos finderens forældre indtil nu. Nationalmuseet agter at lade den deponere i Haderslev Museum.

Ubestemt oldtid

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
I løbet af forårsmånederne er der foretaget ialt 22 besigtigelser og mindre undersøgelser. I maj-juni evt. juli undersøges 2 store overpløjede gravhøje for Fortidsmindeforvaltningen.

Middelalder

Kulturhistorisk Museum, Randers
Byfund, middelalder, hjørnet af Vestergrave/ Apotekerstræde. Grunden har i nogen tid været ubebygget, men museet modtog meddelelse om at den skulle bebygges snart. Tidligere iagttagelser i området antydede, at der her var tale om betydelige fyldlag, hvorfra der kunne forventes uddybende materiale til den lokale stratigrafi i byens middelalderlige historie. En sondage (ca 12x2 m) blev anlagt i slutningen af april. Mod forventning fandtes et meget betydeligt fundament ved den ene langside. Lagfølgen synes iøvrigt klar og der er i skrivende stund fund der antyder at fundamentet må dateres i 13-1400 tallet. En enkelt iagttagelse tyder på at fundamentet er anlagt på sandbund (undergrund ?) - hvis dette viser sig at være tilfældet, må der være tale om en holm i Gudenådeltaet. Undersøgelsen fortsætter.

Den antikvariske Samling, Ribe
I samarbejde med Nationalmuseets 2. afd. planlægges en undersøgelse med henblik på en mulig datering af det tidligste anlæg i forbindelse med Riberhus Slotsbanke. Projektet skal gennemføres som en beskæftigelsesforanstaltning og tænkes påbegyndt o. 1. sept.

Roskilde Museum
Det i 1978 påbegyndte arkæologiske beskæftigelsesprojekt for unge arbejdsløse, fortsætter i 1979. De første undersøgelser af 2 grubehuse i Bredgade (middelalder) er afsluttet og Arkæologi-79-holdet vil resten af sommeren være beskæftiget med forundersøgelser i Bondetinget forud for nybyggeri ved Amtsgymnasiet.

Svendborg og Omegns Museum
Arbejdet på Ørkild borgruin i samarbejde med Fortidsmindeforvaltningen ventes afsluttet i løbet af sommeren og efteråret.

Nyere tid

TOPOGRAFI:
Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Fra snedker Knud Christensen, Nykøbing Mors, er der indkommet 500 glasnegativer fra tiden 1880-1920. Motiverne, der udelukkende er fra Nykøbing og Mors, er taget af fotograferne Chr. Legind og Chr. Pedersen, begge Nykøbing Mors. Negativerne er efter kopiering videregivet til Morsø Lokalhistoriske Arkiv.

Skanderborg Museum
har ved køb på Arne Bruun.Rasmussens auktioner erhvervet en gouache. Johan Jacob Bruun: Prospect af Skanderborg Slot at se fra staldene år 1746.

RADIO:
Haderslev Museum
Museet har som gave modtaget en større samling radioapparater, høretelefoner, højttalere m.v. 1920'erne - 195o'erne.

HERREGÅRD OG SLOT:
Haderslev Museum
I forbindelse med opførelse af en kornsilo ved Haderslev havn har museet undersøgt fundamentrester fra renaissanceslottet "Hansborg"'s SV-del.

HUSBYGNING:
Sæby Museum
Fra Horshave Cementstøberi, Thorshøj, Torslev sogn, har museet hjemtaget en samling formsten til støbning af pyntesten til byggeri. Stenene vides at have været brugt ti perioden 1907-40. I forbindelse med hjemtagelsen, der også omfattede ældre fotografier samt arkivalsk materiale fra virksomheden, er foretaget optegnelser, ligesom museet har registreret prøvestøbninger med enkelte af formene.

MUSIK:
Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling, København
Guitar signeret S.N.Gade Instrumentmager boende i Vimmelskaftet no. 21 (0. 1825) er modtaget

INDBO:
Svendborg og Omegns Museum
Fra Anne og Erik Sanders, Bernadottegården, Hadsund, har museet modtaget en stor samling møbler, personlige effekter, sølvtøj o.m.a. bl.a. en mængde vævede duge, servietter og sengelinned fra Tåsinge og Sydfyn. Alle genstandene stammer fra færgemand Niels Løves hjem ca 1850. Niels Løve havde færgefarten mellem Svendborg og Vindeby.

HÅNDVÆRK OG INDUSTRI:
Bangsbomuseet, Frederikshavn
Som gave er indkommet en komplet samling af formerværktøj fra den frederikshavnske maskinfabrik "Brdr. Houmøller" nu Alpha-Diesel.

Fra Specialarbejderforbundets Frederikshavnafdeling er indkommet 2 fagforeningsbannere - "Dansk Arbejdsmandsforbund, Aasted-Særum 1933" og "Arbejdsmændenes Fagforening, Frederikshavn 1906".

Frederiksborgmuseet, Hillerød
En model af Frederiksborg Slot, udført i forskellige metaller af urmager Axel Høyer, Slagelse, dateret 1896. En fransk glaskuppel fra samme tid omslutter modellen. Gave fra Ole Høyer, Gladsaxe.

Holbæk Museum
Ved køb har museet erhvervet et par saltkar af sølv, fremstillet i 1857 af Lars August Asmussen, der var sølvsmed i Holbæk 1855-1917.

Langelands Museum, Rudkøbing
Fra Rudkøbing havnesmedie har museet overtaget en del værktøjer - bl.a. en transportabel esse som blev benyttet ved reparationer om bord i skibene i havnen. Desuden forskelligt gevindskærerværktøj.

Ålborg historiske Museum
Fra nålemagerfirma I.L. Moosdorf i Ålborg har museet modtaget et ret komplet værksted, som udover forskelligt værktøj og en trådvæv rummer en meget stor samling modeller og en del arkivalier.

MILITÆRVÆSEN:
Bangsbomuseet, Frederikshavn
I forbindelse med et 4-maj arrangement ved museet er indkommet omkr. 200 illegale blade, løbesedler, plakater, tysk propaganda etc. fra besættelsestiden 1940-45

SØFART:
Langelands Museum, Rudkøbing
I marts blev skroget af galeasen "Go-Go" ophugget efter at have ligget i Rudkøbing havn nogle år som vrag. Ved en hurtig indsats med hjælp fra forskellig side lykkedes det at redde det 2½ tons tunge agterspejl fra den jagtbyggede galease, som kom i vandet fra P.G. Hermansens værft i Karrebæksminde i 1897. Spejlet vil blive restaureret og opsat på en mur i museets gård i Østergade og navnet "Go-Go" fra de glade 60-ere vil blive erstattet af skudens oprindelige navn "Ellen" af Ommel.

Kunst og kunsthåndværk

Kunstpavillonen, Esbjerg
Nyerhvervelser:
Bjarke Regn Svendsen: Nedløbsrør, rød dør, olie 1978/79.
Wilhelm Freddie: Ung pige, der forærer sin bedste veninde sin BH, olie 1974.
Robert Jacobsen: Espace, jern 1951/52.
Sonja Ferlov: A l'écoute de silence, bronce,1969
Richard Mortensen: 10 tuschtegninger, 1943-46
Richard Mortensen: 3 serigrafier, Iristryk, 1945-67.

Frederiksborg Museet, Hillerød
Nyerhvervelser:
Knud Aggers skitse af Kaj Ulrik Linderstrøm-Lang. Gave fra professor, dr.phil. og techn. K.U. Linderstrøm-Langs bo.

Som gave fra boligminister Erling Olsen: en tegning af professor L.V. Birck, udført af Carl Jensen.

Modtaget som testamentarisk gave fra landsretssagfører Wilfred Christensens bo: et portræt af skuespillerinden Bodil Ipsen malet af Herman Vedel.

Ny Carlsberg Glyptotek, København
har erhvervet J.Th. Lundbye: Parti ved Vallekilde, i baggrunden Vejrhøj. Sign.: Johan Thomas Lundbye 4. Oct. (18)37. Akvarel. 14x21 cm.

Holstebro Kunstmuseum
Køb for egne midler:
Henry Heerup: "Pattebarnet", 1934, olie på lærred (85x80 cm).

Anna Thommesen: Vævning, 1978 (175x125 cm).

Kunstindustrimuseet, København
Nyerhvervelser:
Koncertflygel, Mignon-type. Tegnet af arkitekt Poul Henningsen, udført hos Andreas Christensen A/S 1931. Gave fra konsul George Jorck og Hustru Amma Jorcks Fond.

Messehagel tegnet og udført af Kirsten og John Becker. Gave fra Helge Jacobsens Legat.

Sengetæppe, broderet med silke i mange farver. Indien, Gujerat, 16. årh.'s slutning. Gave fra Helge Jacobsens Legat.

Smykke af guld med akvamarin udført af Bent Gabrielsen Pedersen. Gave fra Kongelig Brand.

Keramisk skulptur af stentøj "Den tingene iboende kraft". Axel Salto 1956. Gave fra

Gutenberghus Gruppen.

Københavns Bymuseum
C.W. Eckersbergs akvarel "Druknehuset ved Langebro" fra 1809 er erhvervet med støtte fra Ny Carlsbergfondet.

Randers Kunstmuseum
Nyerhvervelse:
Javacheff Christo: Wrapped Kunsthalle I-IV (forskellige grafiske teknikker).

Statens Museum for Kunst, København
Af notable nyerhvervelser kan nævnes:
Serge Poliakoff: Komposition.
Peyron's: Sokrates død.
Samt J.S. Duplessis portræt af grev d'Angiviller.

Vejle Kunstmuseum
Til museet er der først på året erhvervet et større antal forarbejder til akvatinteætsninger af Oluf Hartmann.

Som gave fra Ny Carlsbergfondet har museet modtaget et maleri af Egon Mathiesen: "Vence, Vinskråning". 1948.

LITTERATUR:
Roskilde Museum
Som gave fra Roskilde Sparekasse har museet modtaget et originalmanuskript af Gustav Wied indeholdende hidtil upublicerede, tidlige arbejder. Manuskriptet er udstillet på museet.

Etnologiske undersøgelser

Søllerød Museum
I foråret 1979 har Søllerød Museum ved stud. mag. Jørgen Selmer påbegyndt en etnologisk undersøgelse i Vedbæk, baseret på interview med byens ældre beboere.
Vedbæk har, siden stedet blev "opdaget" af københavnerne i slutningen af 1800-tallet, været karakteriseret ved en lang række meget forskellige befolkningdgrupper. Arbejdere, fiskere, husmænd, handlende, håndværkere, akademikere og finansmænd m.fl. har her boet tæt på hinanden og haft stor indbyrdes kontakt.
På baggrund af oplysninger om erhverv, bolig, foreningsliv, selskabelighed m.m. vil det blive forsøgt at afgrænse og karakterisere kulturelle grupperinger i den første halvdel af dette århundrede.

Konservering

Kunstpavillonen, Esbjerg
Et ældre maleri fra midten af fyrrene af Richard Mortensen er erhvervet til samlingen og straks sendt til en hårdt tiltrængt restaurering og konservering på konserveringsanstalten på Århus Kunstmuseum.

Haderslev Museum
Haderslev Museums konserveringsafdeling har med støtte fra Statens Museumsnævns rådighedssum anskaffet et air-abbrassive anlæg.

Langelands Museum, Rudkøbing
Konserveringsafdelingen er sammen med museumsinspektør Ole Mortensen begyndt opmålingen af ældre bådtyper, der er bygget på Langeland og Ærø.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museets samling af manglebrædter er istandsat, rensede og nyophængt.

Nationalmuseets farvekonservering, Brede
Restaurering af korstole i Roskilde Domkirke, fra omk. 1420.
Restaureringsarbejdet på korstolene påbegyndtes i april 1978. Stolene på sydsiden med 21 siddepladser er taget med, og er under arbejde på restaureringsværkstedet.
Ved nedtagning af dørindfatningen fandt man på bagsiden af indfatningsbrædderne fragmenter af de malede sengotiske slyngornamenter, der antagelig har dekoreret alle rygfyldinger. Det må have været disse fyldinger, der var tilovers ved ombygningen i 1680, der blev savet i stykker og genanvendt. Ved podiets oprindelige 62 cm brede gulvplanke har man ved samme lejlighed suppleret i bredden med en ca 29 cm bred planke, og rykket stolene så meget som plankens bredde, bagud. Ved genopstilling vil man fjerne denne tilføjelse og genanbringe stolene på deres oprindelige plads, derved vil man kunne rykke de 2 store endegavle frem således, at de kommer fri fra murværket og bliver synlige i deres helhed, ligesom spirene. Man regner med, at man i løbet af sommeren 1979 kan genopstille stolene på sydsiden og derefter fortsætte på nordsiden.

Kulturhistorisk Museum, Randers
I øjeblikket foretages arkæologiske undersøgelser på byggegrund i Vestergrave, Randers (j.nr. 178/78). Udover større mængder ben- og skindfragmenter er mange fine småting fremkommet såsom salvekrukke, stor sølvring, hele lædersko, nåle, prene, læderskede m. ornamentik, sølvmønt, tekstilfragmenter, spilepinde, stave. Materialet er i øjeblikket under konservering.

Svendborg og Omegns Museum
Henriette Wielandt, Fyns Stiftsmuseum har konserveret og istandsat museets sølvsamling med henblik på den forestående udstilling i Anne Hvides Gård.

Nationalmuseets konserveringsanstalt for recente sager
Rekvireret konservering:
Museer,der har ønsker om at få genstande konserveret bedes på forhånd sikre sig en telefonisk eller skriftlig aftale om oversendelse af genstanden(e) (subsidiært besigtigelse på stedet), da konserveringsanstalten ikke kan påtage sig at opbevare genstande til konservering i længere tidsrum.
Alle henvendelser bedes rettet til afdelingens kontor, adresse: Nationalmuseets konserveringsanstalt, afd.f. recente sager, Brede, 2800 Lyngby, tlf. nr.: 02 85 34 75, lok. 45 eller 50.
Hver enkelt genstand bør være ledsaget af oplysninger om:
genstandsbetegnelse, museumsnummer (provinziens).
Iøvrigt oplyses: institution, evt. afd., adresse, navn på referent, tlf.nr., evt. sammenhæng med verserende sag, kort meddelelse om det arbejde, der ønskes udført.
Ved forsendelser eller leverancer, der indeholder et antal genstande bør der udover mærkning af de enkelte genstande forefindes en liste over genstandene.

Langelands Museum, Rudkøbing
Konserveringsafdelingen har i samarbejde med konservator Henriette Wielandt, Fyns Stiftsmuseum holdt fire konserveringskurser, for museer i Fyns amt. Om organiske og uorganiske materialer.

Bygningsmæssige forhold

Haderslev Museum
Museet har indrettet kustoderum i forhallen, som et lidt mere venligt udsalgs/og billetteringssted end den tidligere "kukkasse".

Holbæk Museum
Ejendommen Klosterstræde 10, Holbæk, der tidligere har været anvendt til privat beboelse, er nu efter ombygning blevet indrettet med udstillingsrum for museets publikum. De nye, permanente udstillinger her omfatter belysningslegemer og nikotiana.
Ombygningen og indretningen er gennemført i kraft af ekstraordinære tilskud fra Holbæk byråd og Vestsjællands amtsråd.

Holstebro Kunstmuseum
Det projekt, som vandt 1. præmien ved arkitektkonkurrencen i 1976 om en ny tilbygning samt ombygning af Holstebro Kunstmuseum har nu efter detaljeprojekteringen

fundet sin endelig form. Licitationen vil finde sted i juni, og efter de foreliggende planer skulle byggeriet tage sin begyndelse ca 1. september 1979, efter at Holstebro byråd ultimo dec. 1978 bevilgede byggeriet igangsat. Arkitekt: Hanne Kjærholm.

Ordrupgårdsamlingen og Den Hirschsprungske Samling, København
Der er foretaget istandsættelse og ombygning af visse af udstillingslokalerne samt etablering af en publikumsfoyer. Et beskedent cafeteria vil formentlig blive åbnet i løbet af juni 1979.

Randers Kunstmuseum
Udskiftning af vinduer til en fast væg i kunstmuseets grafikrum.

Svendborg og Omegns Museum
Anne Hvides Gård.
Den 5. maj genåbnede Anne Hvides Gård efter en omfattende restaurering både indvendig og udvendig. I sidebygningen, som nu også er blevet fredet i klasse A er indrettet billetkontor, kiosk, tekøkken og toilet samt magasin.
Stueetagen i fløjen fra 1560 rummer borgerinteriører samt en studiesamling med Svendborg-sølv m.m.
1. sal borgerinteriører fra 18. og 19. årh. bl.a. med en del effekter fra færgemand Niels Løves hjem fra 1850. Desuden et udvalg af glas, fajance og kobbertøj.
Loftsetagen er indrettet som et pulterkammer fra forrige årh.
Endnu resterer en del arbejde uden om bygningerne, men dette må afvente en kommunal lokalplan for hele området omkring Torvet og Vor Frue Kirke. Der arbejdes bl.a. med planer om at flytte et pakhus fra ca år 1800 til området, for at få en genskabelse af gårdmiljøet.

Svendborg og Omegns Museum
Viebæltegård.
Tagene på udhuse og skure er blevet udskiftet. Døre og porte til gårdene vil blive udskiftet i løbet af sommeren. Trappeopgange m.m. i østfløjen, som rummer administration, arkiv, bolig for opsynsmand er blevet brandsikrede efter de nye forskrifter.

I kælderen er der indrettet et silketrykværksted.

Sikkerhed

Langelands Museum, Rudkøbing
Museet har fået udvidet tyverialarmen i museets særudstillingslokaler.

Administrative forhold, åbningstider

Odsherreds Museum
Odsherreds Museum er en sammenslutning af museerne i Høve, Fårevejle og Nykøbing Sjælland.
Der er tale om eet museum med tre afdelinger.
Odsherreds Museums kontor, hvortil al korrespondance bedes sendt adressen:
Odsherreds Museum, Høvevej 57, Høve , 4550 Asnæs. Tlf.: 03 45 11 70

Haderslev Museum
Slesvigske Vognsamling, Sejlstensgyde, Haderslev. Åbningstider:
Juni: mandag til fredag: 8-15, lørdag og søndag 14-17.
Juli: mandag til fredag 11-17, lørdag og søndag 14-17.
1-15. august: mandag til fredag: 8-15, lørdag og søndag: 14-17.

Københavns Bymuseum
Indtil udgangen af oktober måned har museet sommertid, hvilket vil sige at der er åbent hver dag fra kl. 10 til 16 og tirsdag aften tillige kl. 19 til 21.

Diverse

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museets forvalter har til brug ved udstillingen "Gud til ære og mennesket til opbyggelse" (bibler, salmebøger, billeder m.m.) fremstillet 10 montrer med ovenlyskupler, 80x80 cm. Montrene har krydsede ben og kan skilles ad til senere brug.
Samtlige montrer til legetøjsudstillingen i Viborg er fremstillet på Morslands historiske Museum

Silkeborg Museum
Museet har anskaffet en påhængsvogn, der kan anvendes til personalets biler. Påhængsvognen er modul-indrettet, så den kan bruges i forbindelse med udgravninger, konservering og hjemtagning af genstande.

Sydhimmerlands Museum, Hobro
Fra Nationalmuseet modtog Sydhimmerlands Museum 1977 som varig deponering størsteparten af det ikke udstillingsegnede genstandsmateriale fra Fyrkatfundet. En mindre del opbevares på Zoologisk Museum og Nationalmuseet. Belært af erfaringer i forbindelse med ekspedition i materialet besluttede man at foretage en ompakning. På grundlag af Nationalmuseets inventarium og kassenumre i magasinet er det nu muligt umiddelbart at finde frem til de enkelte genstande. Pakningen er foretaget i specialfremstillede kartonæsker (Fa. J. Jacobsen, Århus). Tilladelse til studier af Fyrkatfundet gives alene af Nationalmuseets 2. afd.